Nol Əpən
Nol əpən natɨmnat kəm Jon
Nəghatən əkuəkɨr rəha naoa u Nol Əpən

?Pah təməte naoa u? Aposol Jon təməte naoa u. In pia Jemes, kən ilau nəti Sepeti mil. In netəm tuelef kit rəha Iesu, kən Iesu tolkeike pɨk in. In təməte naoa mɨn u: Namnusən Təwɨr itəm Jon Təməte, 1 Jon, 2 Jon, 3 Jon, ne Nol Əpən.

?Təməte tatuwɨn kəm pah? In təməte naoa u tatuwɨn kəm niməfak sepɨn itəm koatatɨg e nɨtən mɨn ikɨn Esia, ne matuwɨn mɨn kəm niməfak mɨn ikɨn mɨn rafin.

?Nəmegəhən tahro nulan nian təməte? Nian u itəm təməte naoa lan, kapman rəha Rom təmən məmə netəmim okotəkəike motəfak kəm etəm-iasol rəha kapman tahmen əm məmə in uhgɨn rəhalat. Məto netəm rəha niməfak kotəmə etəmim kitiəh əm in ilɨs agɨn, etəmim u in Iesu Kristo. In əm un, in Iərəmərə. Tol nəhlan, kapman rəha Rom tɨnatol nəratən kəm iəfak mɨn. Kəmotahl-ipən Jon tuwɨn isəu e nəptən kit u, katən məmə Patmos məmə otətatɨg in pɨsɨn əm. Uhgɨn tos-ipən napɨlaiirən wɨr agɨn kit kəm Jon məmə otəplan Iesu Kristo əpəh e nego e neai. Kən in məplan mɨn natɨmnat itəm otəpanuwa, tahmen əm məmə inu: nolən itəm Uhgɨn otol win e nəluagɨnən itəm netəmim ne Setan okotol ilat min, ne nolən rəha Uhgɨn o nakilən netəmim e namnun nian.

? Təməte naoa u o naka? In təməte naoa u məmə otol əp məmə Iesu Kristo in Iərəmərə, kənu məgətun rəhan nəsanənən. Kən in tolkeike məmə otən kəm iəfak mɨn məmə okotətul əskasɨk okəmə nian iəkɨs mɨn okotuwa, kənu ilat okəsotəfakən kəm etəm-iasol rəha Rom məmə in Uhgɨn. Otəsuwəhən, kənu Setan tol nəratən kəm iəfak mɨn, məto ilat okotəkəike motətul əskasɨk, kən in tolkeike məmə otɨləs-ipər nətəlɨgən rəha iəfak mɨn ne netəmim u ilat koatatɨg e nian iəkɨs mɨn nian u roiu. Nian Iesu Kristo otɨtəlɨg-pa mɨn, kən in otɨləs-ipər ilat.

Nətuounən nəghatən

1 Naoa u, in tatəghat-in natɨmnat mɨn itəm Iesu Kristo təmol əp.* Natɨmnat mɨn u, Uhgɨn təmos-ipən kəm Iesu, məmə in otəgətun kəm rəhan iolwək mɨn natɨmnat itəm otəsuwəhən təike muwa. Kristo təmahl-ipən rəhan kit nagelo tuwa, kən məgətun natɨmnat mɨn u kəm rəhan iolwək, Jon.
2 Jon təmətul-arəp o natɨmnat rafin itəm in təməplan, kən məte rəkɨs ilat e naoa u. Natɨmnat mɨn un itəm in təməplan, in nəghatən rəha Uhgɨn ne nən-iarəpən rəha Iesu Kristo.
3 Etəm un itəm tətafin-iarəp nəghatən mɨn u, itəm Uhgɨn təmos-ipa, in otatɨg e nəwɨrən pahrien. Kən netəm mɨn un itəm koatəto kən moatos e nɨkilat kən moatol, okotatɨg mɨn e nəwɨrən pahrien, məto-inu nian rəha natɨmnat mɨn u, naoa u tatəghat-in, tɨnəkuəkɨr agɨn.

---

* **1:1:** "Təmol əp," nɨpətɨn u, məmə tatəgətun nat kit itəm aupən, nɨpətɨn tatəhluaig. E Bislama, katən məmə, "rivilem."

Jon təmətе naoa kəm niməfak mɨn ilat sepɨn

4 Io Jon, etahl-ipən naoa u tatuwɨn kəm niməfak
mɨn ilat sepɨn əpəh e nɨtən Esia.
Pəs Uhgɨn u itəm tətatɨg roiu, təmətatɨg lilɨn, kən
otəpanatɨg lilɨn mɨn, in otawte-in rəhan nəwɨrən ne
nəmənlinuən kəm itəmat. Kən pəs narmɨn ilat sepɨn†
itəm koatatɨg aupən e jea rəha kig, ilat mɨn okotol
nulan etəmat.
5 Kən Iesu Kristo mɨn, in otawte-in mɨn nulan
kəm itəmat. Kristo un təmətul-arəp əskasɨk
o nɨpahrienən, kənu inəh, in etəmim itəm in
təmaupən məmegəh lilɨn e nɨmɨsən,‡ kən in
tərəmərə e kig mɨn rəha nətueintən.§
Pəs nənwiwiən tuwɨn o Iesu Kristo u, in
təmolkeike itat, kən nɨtan təmaiəh məmə otɨkɨs
itat e nolən rəha təfagə rat.
6 In Kig rəhatat, kən təmol kitat kotatɨg ahgin
rəhan nərəmərəən, kən mol kitat kotuwa pris mɨn
rəha Uhgɨn rəhan, koatol wək rəha Tata rəhan. !Pəs
nənwiwiən o rəhan nepətən ne nəsanənən tuwɨn o
Iesu Kristo, namnun tɨkə! !Pəs in otərəmərə lilɨn!
Pəs otol nəhlan. Əwəh.
7 ! Otəplan-tu! In tatuwa e mal napuə,*
kən netəmim rafin okotətag-pən motəplan e
nɨganəmtɨlat ətuatɨp, kən netəm mɨn u kəmotaru
in aupən, okotəplan mɨn, kən netemim e noanol

---

† **1:4:** Narmɨn ilat sepɨn itəm koatatɨg aupən e rəhan tɨron, (Nol Əpən 3:1; 4:4; 5:6), okəm-naka in suatɨp rəha nənən Narmɨn Rəha Uhgɨn; məto okəm-naka ilat nagelo sepɨn u kotəsanən (Nol Əpən 1:20; 8:2) itəm koatatɨg aupən e tɨron. Nampa sepɨn u, kəmehm mau fifti-foa e Nol Əpən. E Naoa Rəha Uhgɨn, nian neen tatən "ilat sepɨn" məto nɨpətɨn məmə ilat rafin agɨn. ‡ **1:5:** Kol 1:18; Sam 89:27
§ **1:5:** Sam 89:27; Nol Əpən 17:14; 19:16 * **1:7:** Dan 7:13

mɨn rafin e nətueintən, nɨkilat otahmə, motasək əfəməh məto-inu kəmotəplan.†
In otəkəike mol nəhlan. !Əwəh!
8 Iərəmərə Uhgɨn tatən məmə, “Io Nəukətɨn ne
Namnun.‡ Io u etatɨg roiu, kən emətatɨg lilɨn, kən
epanətatɨg lilɨn mɨn, kən io un, Nahgik Tepət Pɨk
Agɨn.”

Jon təməplan Nətɨ Etəmim

9 Io Jon, piatəmat u, itəm kitat koatos kələh
nelmɨtat mɨn kitiəh e Iesu o nahmməən, ne natɨgən e
nərəmərəən rəhan, ne nətul əskasɨkən e nian rəha
nahmməən. Kəmərakin-pən io e nəptən u Patmos,§
məto-inun iatən-iarəp nəghatən mɨn un itəm Uhgɨn
tatos-ipa, kən matətul-arəp o Iesu. 10 In Nian rəha
Iərəmərə rəhatat,* kən emərioah e Narmɨn Rəha
Uhgɨn, kən rəhan nəsanənən təmol kəm io, kən
ekəto nəwian asol kit e məntaak, tahmen əm e təwi,
11 kən nəwian u tatən məmə, “Əte rəkɨs e naoa
natɨmnat mɨn rafin itəm natəplan kən mahl-ipən
kəm niməfak sepɨn. Ilat koatuwɨn kəm Efesas, kən
Sɨmana, kən Pekamam, kən Tuatira, ne Satis, ne
Filatelfia, ne Laotisia.”
12 Kən əmun, ekeirair məmə ekəplan-tu, məmə
pah tatəghat kəm io. Kən nian emeirair, məplan
nat katəhtu-pər lait lan, ilat sepɨn, kəmol e iaen u
kol tatɨpɨt-ɨpɨt,
13 kən ilugɨn e nat katəhtu-pər lait mɨn u
lan, eməplan suah kit tahmen e Nətɨ Etəmim,†

† **1:7:** Sek 12:10 ‡ **1:8:** Nəghatən ətuatɨp u rəha Iesu, “Io un, Alfa ne Omeka.” Alfa un, in leta tatətul aupən e alfabet rəha nəghatən Kris, kən Omeka un, in leta itəm tatol namnun lan, tahmen e A ne Z e Inglis. § **1:9:** Nəptən u Patmos, in aelan kit. * **1:10:** Nian rəha Iərəmərə u, in Santei. † **1:13:** Dan 7:13

rəhan napən kaifəməh u kaifəməh. Kən kəməlis
manɨkɨləhan e kətəut, kəmol e iaen u kol tatɨpɨt-
ɨpɨt.‡
14 Rəhn-kapə ne noanun təruən təruən mə nahwi
noan nɨtəhəi,§ * kən nɨganəmtɨn tətasiə tahmen e
nəmnamɨn nɨgəm.†
15 Nelkɨn tahmen e pɨrons,‡ itəm kəmaan e nɨgəm
məmə otaiəh rəkɨs-in namtəən, mafəl itəm təwɨr,
kən uarisɨg un, kərəpe məmə in otəwɨr matɨpɨt-ɨpɨt.
Kən nəwian iahgin iahgin tahmen e nɨtəhəi asol kit
tatem noanahluəluə;
16 In tatos məhau ilat sepɨn e nelmɨn matɨp, kənu
naip kit rəha nəluagɨnən in tasɨlə e nɨkalɨn kərən
mil,§ tatɨsɨ-pən e nɨpəgnoan, kən suah un təhag-
əhag mɨtasiə, tahmen e mɨtgar əpə e nərauiəgən.
17 Nian eməplan suah əh, emeiuaiu morin io
əh nelkɨn ikɨn, tahmen əm məmə emɨmɨs.* Məto
in təmea-pa mek io e rəhn matɨp kən məmə,
“Əsəgɨnən. Io u, io emaupən matɨg, kən io iatol
namnun agɨn.
18 Io u, Ətəm Tatəmegəh.† !Emɨmɨs aupən, kən
məto əplan-tu, iatəmegəh lilɨn! Kən io iatos ki rəha
Nɨmɨsən ne ki rəha Noanpən.‡
19 “Tol nəhlan, əte rəkɨs nat naka itəm nəməplan,
kən neen natəplan u-roiu, ne natɨmnat neen mɨn

‡ **1:13:** Napən əh katən, in napən rəha pris asol agɨn. Iesu in rəhatat pris asol agɨn. § **1:14:** Nəghatən Kris ətuatɨp tatən məmə, “in təruən təruən mə sno.” * **1:14:** Dan 7:9 † **1:14:** Esik 1:28 ‡ **1:15:** Pɨrons, in iaen kit, kala rəhan tahmen e kol. § **1:16:** Hip 4:12; Jon 12:48 * **1:17:** Dan 8:17; 10:15; Mat 17:6 † **1:18:** Sam 42:2 ‡ **1:18:** “Io iatos ki rəha Nɨmɨsən ne ki rəha Noanpən,” nɨpətɨn u məmə iatos nepətən o nahtosɨgən ne nerəhən e ket rəha Imə Netəm Kəmotɨmɨs Ikɨn, kən mol netəmim kəmotɨmɨs ilat kotəmegəh mɨn.

itəm tatuwa.
20 Məto ekuhapɨk e nɨpəti məhau mɨn ilat sepɨn
itəm nəməplan iatos e nelmək matɨp, ne nat
katəhtu-pər lait lan, ilat sepɨn, kəmol e iaen u
kol tatɨpɨt-ɨpɨt. Məhau mɨn u ilat sepɨn, nɨpətɨn u
nagelo mɨn rəha niməfak sepɨn. Kənu nat katəhtu-
pər lait lan, ilat sepɨn, kəmol e kol, nɨpətɨn un,
niməfak mɨn un ilat sepɨn.

2

Nəghatən təmuwɨn kəm iəfak mɨn ikɨn Efesas

1 "Əte naoa kit tuwɨn o nagelo* rəha niməfak e taon
Efesas, mən-ipən məmə,
Nəghatən u rəhan, etəm tatos məhau sepɨn
e nelmɨn matɨp† kən mətaliwək ilugɨn e nat
katəhtu-pər lait mɨn lan,‡ u itəm kəmol e iaen u
kol tatɨpɨt-ɨpɨt, kən ilat sepɨn.
2 Io ekɨtun rəhatəmat nolən mɨn. Ekɨtun
wək pɨk mɨn rəhatəmat, kən mɨtun mɨn məmə
nəkotətul-iəkɨs. Ekɨtun məmə itəmat nakotah-
tosɨg-in netəm rat. Nəmotakil netəm mɨn un
itəm ilat kotəmə ilat aposol mɨn, məto sənəmə ilat
pahrien. Kən itəmat nəmotəplan rəkɨs məmə ilat
ieiuə mɨn.
3 Ekɨtun mɨn məmə itəmat nakotos nətəlɨgən
əfəməh. Nəratən təmɨləs pap itəmat, məto noatətul-
iəkɨs o nərgək, məsotəpou-inən.
4 Məto iatehm nɨpəgnəmtɨn kit əh-ikɨn
nəmotol, təsahmenən e nɨganəmtək. Nəmotapəs
nolkeikeən§ aupən rəhatəmat.

---

* **2:1:** Nian suah u tatən "nagelo," okəm-naka tatəghat-in pasta rəha niməfak. † **2:1:** Nol Əpən 1:16 ‡ **2:1:** Nol Əpən 1:12-13
§ **2:4:** Jon 13:35; Jer 2:2-5

5 Nɨkitəmat tuəh-tu nolkeikeən itəm
nəmoatatɨg lan aupən. Otəuhlin itəmat, kən
motol natɨmnat mɨn u nəmoatol aupən. Okəmə
nəsotolən, kən ekuwa, mɨləs-irəkɨs rəhatəmat nat
katəhtu-pər lait lan e nəmeen.
6 Məto nat kitiəh əm əh-ikɨn, noatol in təwɨr.
Itəmat nakotetəhau nolən rat mɨn rəha netəmim
rəha Nikolas,* tahmen əm lak, iatol mihin.
7 Etəm matəlgɨn tatɨg, in otəkəike mətəlɨg-
in wɨr nəghatən mɨn itəm Narmɨn Rəha Uhgɨn
tatən-ipən kəm niməfak mɨn. Etəm otol win
e nəluagɨnən u, io iategəhan-in məmə in otun
noa nɨg rəha nəmegəhən itəm tatəwiə e nasumən
rəha Uhgɨn.”†

Nəghatən təmuwɨn kəm iəfak mɨn ikɨn Sɨmana

8 Kən in tatəghat əh matən-ipa kəm io məmə,
“Əte naoa kit tuwɨn o nagelo rəha niməfak e taon
Sɨmana, mən-ipən məmə,
Nəghatən u rəhan, etəm təmaupən matɨg, kən
in otol namnun agɨn.‡ In təmɨmɨs kən məmegəh
mɨn,§ kən in tatən məmə,
9 Netəm Sɨmana, ekɨtun rəhatəmat nahmməən.
Ekɨtun məmə itəmat ian-rat mɨn, məto sənəmə
itəmat ian-rat mɨn pahrien. !Itəmat, rəhatəmat
nautə tepət agɨn! Ekɨtun mə ieiuə mɨn neen itəm
koatən nəghatən moatalɨk itəmat lan, moatən mə

---

* **2:6:** Netəm rəha Nikolas mɨn un, kitat kəsotɨtun wɨrən natɨmnat tepət elat o rəhalat etəm-iasol. Ilat netəmim neen rəha niməfak, məto ilat koatən məmə kɨtun nəfakən kəm narmɨ nat mɨn, kənu kɨtun nit əpnapɨnən itəm. Ilat koatən məmə nolən mɨn əh, təsərəkɨnən narmɨtəm. † **2:7:** Jen 2:9; 3:22-24; Rom 5:12,18; 6:23; Nol Əpən 22:2 ‡ **2:8:** Nəghatən Kris ətuatɨp tatən məmə, “tol namnun agɨn,” nɨpətɨn u, tətatɨg nian rafin. § **2:8:** Nol Əpən 1:17-18

ilat netəm Isrel, məto kəp.* Rəhalat nimə rəha
nuəfɨmɨnən in nuəfɨmɨnən rəha Setan əm.†
10 Sotəginən nahmməən mɨn itəm otəsuwəhən
koatuwa etəmat. Iatən-ipɨnə kəm itəmat, məmə
Setan otəpanəmki-pən itəmat neen e kalapus
məmə Uhgɨn otekasgəwɨn nahatətəən rəhatəmat,
kən itəmat onəkotatɨg e nahmməən o nian ilat
ten.‡ Otətul əskasɨk, nat əpnapɨn okəmə itəmat
neen okotɨmɨs, kən io oekos-ipɨnə rəham nətouən,
tahmen-pən əm məmə katəfauin-pən nat kit e
rəhn-kapə etəm təmol win e naiuən, kən rəham
nətouən in nəmegəhən lilɨn.
11 Etəm matəlgɨn tatɨg, in otəkəike mətəlɨg-in
wɨr nəghatən mɨn itəm Narmɨn Rəha Uhgɨn
tatən-ipən kəm niməfak mɨn. Etəm otol
win e nəluagɨnən u, nɨmɨsən otəsuwɨnən e
noanəmnamɨn nɨgəm asol.”§

Nəghatən təmuwɨn kəm iəfak mɨn ikɨn Pekamam

12 Kən in tatəghat əh matən-ipa kəm io məmə,
“Əte naoa kit tuwɨn o nagelo rəha niməfak e taon
Pekamam, mən-ipən məmə,
Nəghatən u rəhan, etəm tatos naip rəha
nəluagɨnən kit itəm tasɨlə e nəwtain kərən mil.*

---

* **2:9:** ?Nəghatən u, “moatən mə ilat netəm Isrel, məto kəp,” nɨpətɨn naka? In tatəghat-in ətuatɨp netəm mɨn u noanol rəha Isrel. Məto nian Iesu tatən məmə ilat sənəmə netəm Isrel pahrien, nɨpətɨn un məmə netəmim pahrien rəha Uhgɨn, inun, itəm koatəfak kəm in, məto sənəmə netəm Isrel u ilat netəmim mɨn ətuatɨp rəha Uhgɨn. (Kal 6:15-16). † **2:9:** Jon 8:33-47 ‡ **2:10:** Nian ten nɨpətɨn un, məmə nian rəha nahmməən otəkəike mol namnun. § **2:11:** Nol Əpən 20:11-15; 21:8 * **2:12:** Nol Əpən 1:16

13 Ekɨtun ikɨn nəkotatɨg ikɨn. Ikɨn əh, Setan
tatəpələh, matərəmərə ikɨn. Məto itəmat
noatətul-iəkɨs ron io. Nəməsotəuhlinən
rəhatəmat nahatətəən lak. Imatəmat, Setan
tətatɨg ikɨn, kən kəmohamnu rəhak etəmim
Antipas, itəm təmətul əskasɨk o nən-iarəpən io.
Nat əpnapɨn məmə nian əh təmiəkɨs pap otəmat,
məto itəmat nəmotahatətə əskasɨk lak.
14 Məto in əm un, iatehm nɨpəgnəmtɨn mɨn
neen itəm itəmat noatol itəm təsətuatɨpən e
nɨganəmtək. Itəmat neen u ikɨn-un, noatəgətun
netəmim u ikɨn-un məmə okotos nəgətunən rəha
Palam. Palam u, in təmol suatɨp kəm Kig Palak
məmə in otos-ipən-os-ipən kəm netəm Isrel, kən
pəs ilat kotol nolən rat, moatun nagwənən itəm
kəmol sakrifais lan tatuwɨn kəm narmɨ nat itəm
kəmasgəwɨn e nɨg, kən moatit əpnapɨn ilat mɨn.†
15 Kən e nolən kitiəh əm ilat netəm Isrel mɨn əh,
itəmat neen u ikɨn nəkoatətəu-pən nəghatən rəha
netəmim rəha Nikolas.‡
16 !Tol nəhlan, onəkotəkəike motəuhlin wəhai
əm nətəlɨgən rəhatəmat o nolən rat mɨn rəhatəmat!
Okəmə nəsotolən, otəsuwəhən oekɨmnə otəmat,
kən iakoh netəm mɨn un, kən məte ilat e naip rəha
nəluagɨnən itəm tatɨsɨ-pən e nɨpəgnoak.
17 Etəm matəlgɨn tatɨg, in otəkəike mətəlɨg-
in wɨr nəghatən mɨn itəm Narmɨn Rəha Uhgɨn
tatən-ipən kəm niməfak mɨn. Etəmim itəm tatol
win e nəluagɨnən, io oekos-ipən nagwənən anion
u mana§ kəm in. Oekos-ipən mɨn kəpiel ruən kit
kəm in, itəm kəməte-pən nərgɨn wi lan, kən in

† **2:14:** Nam 22-24; 25:1-2; 31:16 ‡ **2:15:** Əplan-tu futnot e Nol Əpən 2:6. § **2:17:** Jon 6:31-33,35,48,51

pɨsɨn əm un, itəm otos, tɨtun nərgɨn.”

Nəghatən təmuwɨn kəm iəfak mɨn ikɨn Tuatira

18 Kən in tatəghat əh matən-ipa kəm io məmə,
“Əte naoa kit tuwɨn o nagelo rəha niməfak e taon
Tuatira, mən-ipən məmə,
Nəghatən u, in nəghatən rəha Nətɨ Uhgɨn.
Nɨganəmtɨn tətasiə tahmen e nəmnamɨn nɨgəm,
ne nelkɨn tahmen e pɨrons* itəm kəmərəpe
məmə in otəwɨr matɨpɨt-ɨpɨt.† Tatən məmə,
19 Enɨtun rəkɨs nolən mɨn rəhatəmat, netəm
Tuatira. Ekɨtun rəhatəmat nolkeikeən ne
nahatətəən, ne nasituən e netəmim, kən ekɨtun
mɨn məmə nətəlɨgən rəhatəmat təfəməh o nətul
əskasɨkən. Ekɨtun məmə nolən mɨn rəhatəmat
noatol roiu, təwɨr maprəkɨs-in nolən mɨn
rəhatəmat aupən.
20 Məto iatehm nɨpəgnəmtɨn kit əh-ikɨn noa-
tol itəm təsətuatɨpən e nɨganəmtək. Itəmat
noategəhan-in nolən rəha pətan əh itəm tahmen
e pətan aupən u, Jesepel.‡ In tatən məmə in ien
kit, məto nəgətunən rəhan tatit rat rəhak mɨn
iolwək, matol məmə ilat koatit əpnapɨn ilat mɨn,
kən moatun nagwənən u itəm katol sakrifais lan
kəm narmɨ nat itəm kəmasgəwɨn e nɨg.

---

* **2:18:** Pɨrons, in iaen kit, məto rəhan kala tahmen e kol. † **2:18:** Dan 10:6; Nol Əpən 1:14-15 ‡ **2:20:** Pətan u, in pətan kit əh Tuatira. Okəmə naka nərgɨn pahrien u Jesepel, o okəm-naka, kəmən əm mə Jesepel məto-inu in tahmen e Jesepel u aupən, pətan rəha Kig Ehap (1 King 21:25-26). In təmit netəmim e suatɨp kit məmə okotol sakrifais kəm narmɨn nat mɨn, kən motətəu-pən nolən rəha nit əpnapɨnən iərman ne pətan. Okəmə naka in tahmen e Nikolas itəm kəmən e 2:6,15.

21 Ematəsahgin pətan əh məmə in otəuhlin
rəhan nolən rəha nətou-pən əpnapɨnən iərman,
məto in tapəs.
22 Tol nəhlan, roiu əh, oekol in tatɨmɨs pɨk e
rəhan pet. Kən netəm mɨn u itəm kəmotit əpnapɨn
ilat mɨn, ilat Jesepel u, okəmə ilat kəsotəuhlinən
ilat e nosən nolən rəha pətan əh, oekol ilat mɨn
koatəto tərat pɨk, kən məsou-in ilat e pet u rəha
nahməən.
23 Kən ekau kitiəh əm e nenətɨn mɨn, moh
ilat kotɨmɨs. Tol nəhlan, kən niməfak mɨn rafin
okotɨtun məmə io əm un, ekɨtun nətəlɨgən mɨn rəha
netəmim, ne nɨkilat. Kən io ekos-ipən nətouən
rəhatəmat tətəu-pən əm rəhatəmat nolən mɨn itəm
nəmoatol.§
24 Məto itəmat u, netəm Tuatira itəm
nəməsotosən o nəgətunən rəha Jesepel əh,
iatəghat kəm itəmat roiu. Ekɨtun məmə itəmat
nəməsotosən natɨmnat itəm katən məmə nat
agɨn mɨn rəha Setan itəm tatəhluaig-in məntaan.
Esələhəu-pənən nat fɨgəm kit mɨn kəm itəmat,
məto iakolkeike məmə nəkotol nat kitiəh əm,
inun,
25 otaskəlɨm tiəkɨs əm e nat itəm nɨnotos rəkɨs,
mətoarus io ekɨtəlɨg-pa.
26-27 Etəm otol win e nəluagɨnən u, kən tatətul
əskasɨk o nolən nəwiak, matuwɨn, matuwɨn
mətoarus namnun, kən io ekos-ipən nepətən
u kəm in, itəm rəhak tata təmos-ipa kəm io,
məmə in otərəmərə e kantri pɨsɨn pɨsɨn mɨn.
Kən in otos rəhan nəlnal itəm in nəmtətin
rəha nərɨg asol rəhan, kəmol e iaen, kən in
otatgəhl-atgəhl netəm e nətueintən, tahmen-pən

§ **2:23:** Jer 17:10

əm məmə iaen itəm təmohapɨləs-ohapɨləs sospən
kəmol e noanɨsɨp.
28 Kən io ekos-ipən mɨn məhau u, fetukai kəm
in.*
29 Etəm matəlgɨn tatɨg, in otəkəike mətəlɨg-
in wɨr nəghatən mɨn itəm Narmɨn Rəha Uhgɨn
tatən-ipən kəm niməfak mɨn."

3

Nəghatən təmuwɨn kəm iəfak mɨn ikɨn Satis

1 "Əte naoa kit tuwɨn o nagelo rəha niməfak e taon
u Satis, mən-ipən məmə,
Nəghatən u rəhan, etəm tatos narmɨn rəha
Uhgɨn ilat sepɨn,* kən matos mɨn məhau sepɨn.†
Nəghatən u rəhan itəm tatən-ipɨnə kəm itəmat
məmə,
Ekɨtun rəhatəmat nolən mɨn. Ekɨtun məmə
katən məmə itəmat noatəmegəh, məto kəpə,
itəmat nɨnotɨmɨs rəkɨs.
2 ! Otaiir-ta! Nolən wɨr mɨn rəhatəmat
nəmoatol aupən, otəsuwəhən tɨkə agɨn. Məto
itəmat nəkotəkəike motalkut məmə onəkotos-
ipər mɨn nolən rəhatəmat, motol tuwa məskasɨk,
məto-inu esəplanən əh nolən wɨr kit itəm nəmotol
motuwɨn motol namnun lan, kən tətuatɨp e
nɨganəmtɨ Uhgɨn rəhak.
3 Tol nəhlan, nɨkitəmat tuəh nəghatən itəm
nəmotos, kən moatəto aupən. Otol, kən motəuhlin
itəmat. Məto okəmə nakotapɨl əlu-alu, oekiet-
arəp otəmat tahmen e iakləh, kən itəmat okol
nəsotɨtunən məmə nian naka oekɨmnə otəmat.

---

* **2:28:** Nol Əpən 22:16
† **3:1:** Nol Əpən 1:16

* **3:1:** Əplan-tu futnot e Nol Əpən 1:4

4 Məto itəmat noan məsɨn əm un ikɨn Satis,
itəm kəməsotolən napən rəhalat tamkɨmɨk. Ilat
kotətuatɨp, motahmen o naliwəkən itɨmat min io
e napən ruən.
5 Etəm in otol win e nəluagɨnən, in otuwɨn
nulan e napən ruən. Kən okol esafəl rəkɨsən nərgɨn
e naoa rəha nəmegəhən, kən io ekən-iarəp nərgɨn e
nɨganəmtɨ rəhak Tata ne rəhan nagelo mɨn, məmə
in rəhak ətuatɨp etəmim.‡
6 Etəm matəlgɨn tatɨg, in otəkəike mətəlɨg-in wɨr
nəghatən mɨn itəm Narmɨn Rəha Uhgɨn tatən-
ipən kəm niməfak mɨn.”

Nəghatən təmuwɨn kəm iəfak mɨn ikɨn Filatelfia

7 “Əte naoa kit tuwɨn o nagelo rəha niməfak e
taon Filatelfia, mən-ipən məmə,
Nəghatən u rəhan, Etəm Tasim, kən in
Nɨpahrienən. Kən in tatos ki rəha Tefɨt u aupən.§
Okəmə in terəh e toa kit, kən okol suah kit
təsahtosɨg-inən. Kən okəmə in tahtosɨg e toa kit,
kən okol suah kit təserəhən lan.* Nəghatən u
rəhan itəm in tatən-ipɨnə kəm itəmat məmə,
8 Ekɨtun rəhatəmat nolən mɨn, netəm
Filatelfia. Ekɨtun məmə rəhatəmat nəsanənən in
noan məsɨn əm, məto itəmat nəmoatol nəwiak
məsotapəsən, kən məsotəhluaig-inən məmə
rəhak u itəmat. Otəplan-tu. Emerəh e toa
otəmat. Okol suah kit təsahtosɨg-inən.

---

‡ **3:5:** Mat 10:32; Luk 12:8; Mak 8:38; Luk 9:26; 1 Jon 2:23 § **3:7:** “Ki rəha Tefɨt” u, tatəpsen-pən nepətən itəm otos e Jerusalem wi. In un, in tatos nepətən məmə oterəh kən mahtosɨg-in suah kit itəm tatuwɨn imə; Nol Əpən 1:18. * **3:7:** Aes 22:22

9 Otəplan-tu. Netəm mɨn un e Nuəfɨmɨnən rəha
Setan, ilat koatən məmə ilat netəm Isrel, məto kəpə.
Ilat ieiuə mɨn.† Otəplan-tu. Oekol ilat kotuwa
motɨsin nulɨlat e nelkɨtəmat o nɨsiaiiən, kən okotən
məmə nɨpahrienən io ekolkeike itəmat.‡
10 Emən-ipɨnə kəm itəmat məmə itəmat
onəkotos nətəlɨgən əfəməh o nətul əskasɨkən,
tahmen əm lak, kən itəmat nəmoatol rəhak
nəghatən.§ O nat u, io oekatɨpal wɨr* otəmat e
nian itəm nəratən otəsuwəhən tuwa e nətueintən
mɨn rafin,† məmə otekasgəwɨn-tu nahatətəən rəha
netəm rəha nətueintən.
11 Otəsuwəhən ekuwa. Otaskəlɨm-iəkɨs
natɨmnat mɨn itəm itəmat nɨnotos rəkɨs, məmə
suah kit otəsosən rəham nətouən‡ itəm nɨnol
win rəkɨs lan.
12 Etəm otol win e nəluagɨnən, kən io oekol in
tahmen e nɨg asol kit itəm tətaruəsan Nimə Rəha
Uhgɨn rəhak. Kən in okol təsietən e Nimə əh nian

---

† **3:9:** Nəghatən u "koatən məmə ilat netəm Isrel, məto kəpə," in tatəghat-in ətuatɨp netəm mɨn u noanol rəha Isrel mɨn. Məto nian Iesu tatən məmə ilat sənəmə netəm Isrel pahrien, nɨpətɨn un məmə netəmim pahrienən rəha Uhgɨn, inun, itəm koatəfak kəm in, məto sənəmə netəm Isrel u ilat netəmim mɨn ətuatɨp rəha Uhgɨn (Kal 6:15-16). ‡ **3:9:** Jon 8:44; Nol Əpən 2:9 § **3:10:** Hip 12:1-3 * **3:10:** "Oekatɨpal," nɨpətɨn u, məmə, "Oekehm wɨr etəmat," inu "protektem yufala," e Bislama. † **3:10:** Jon 17:15 ‡ **3:11:** "Nətouən" əh, tatəghat-in, in hat kit kəmol e nɨmalɨ nɨg, o narmɨ nɨmalɨ nɨg kəmol e kol, kən katəfauin-pən e rəhn-kapə etəm təmol win e naiuən. Kən hat itəm Kristo otəfauin-pən e rəhn-kapə etəmim o rəhan nətul-iəkɨsən, in otəkəike matehm wɨr o netəm mɨn un itəm kotolkeike məmə okotos-irəkɨs olat. Inu, in nuwəhən nimaa nəghatən məmə ilat okəsotapəsən nətul əskasɨkən məmə ilat okəsotəmɨk-arəpən-inən nətouən rəhalat, inun, nəmegəhən lilɨn ilat Kristo.

kit. Kən io, oekəte-pən nərgɨ Uhgɨn rəhak lan,
ne nərgɨ taon rəha Uhgɨn rəhak lan. Taon u, in
Jerusalem wi, itəm Uhgɨn rəhak otahl-ipa, otɨsɨ-pər
e nego e neai, meiuaiu-pa. Kən io oekəte-pən mɨn
nərgək wi e suah u.

13 Etəm matəlgɨn tatɨg, in otəkəike mətəlɨg-
in wɨr nəghatən mɨn itəm Narmɨn Rəha Uhgɨn
tatən-ipən kəm niməfak mɨn."

Nəghatən təmuwɨn kəm iəfak mɨn ikɨn Laotisia

14 "Əte naoa kit tuwɨn o nagelo rəha niməfak e
taon Laotisia, mən-ipən məmə,

! Nəghatən u rəhan, etəm katən məmə in
Nɨpahrienən! In un, in etəm kɨtun nagɨleən lan
məmə tatətul-arəp o nən-iarəpən nɨpahrienən
əm, kən in nəukətɨn§ natɨmnat rafin itəm Uhgɨn
təmol.* Nəghatən u rəhan, itəm in tatən-ipɨnə
kəm itəmat məmə,

15 Ekɨtun rəhatəmat nolən mɨn, netəm
Laotisia. Ekɨtun məmə nəmegəhən rəhatəmat
tahmen e nəhau itəm tarion əm. Təwɨr
məmə onəkotətul əm e kitiəh, onəkotətəp o
onəkotəgəpan.

16 Itəmat nəkoatətul əm ilugɨn, nakotarion
əm—nəsotəgəpanən məsotətəpən—tol nəhlan,
oiakagəh rəkɨs-in itəmat roiu,

17 məto-inun itəmat nakotən məmə,
'Rəhatɨmat nautə tepət, ioatos məni asol, rəhatɨmat
nəmegəhən təwɨr, natɨmnat rafin tatɨg, kən nat

---

§ **3:14:** "Nəukətɨ natɨmnat rafin itəm Uhgɨn təmol," nɨpətɨn kəiu e nəghatən Kris. Iesu in Nəukətɨn, nɨpətɨn un, in təmol natɨmnat rafin; kən in mɨn in Iərəmərə e natɨmnat rafin. * **3:14:** Jon 1:1-3; Kol 1:16; Nol Əpən 1:17

kit təsɨkəən otɨmat.’ Məto itəmat nəkotəruru
məmə itəmat nɨnotatɨg rəkɨs e nəratən, itəmat
nəkotol nasəkitunən, rəhatəmat nautə tɨkə agɨn,
nɨganəmtɨtəmat təpɨs, kən nakotaiu piəpiə əm.
18 O nat u, iatən-ipɨnə ətuatɨp kəm itəmat,
təwɨr məmə onəkotos-nəmtɨn iaen u kol tatɨpɨt-
ɨpɨt ron io, itəm kəmuwaan e nɨgəm tus rəkɨs
namtəən lan,† kən pəs itəmat, rəhatəmat nautə
otepət. Kən onəkotos-nəmtɨn mɨn napən ruən
o nuwɨnən lan, məmə onəkotalpin nɨpətɨtəmat
un, itəm tol naulɨsən. Kən moatos-nəmtɨn mɨn
mərɨsɨn ron io, motol-pən e nɨganəmtɨtəmat, məmə
nɨganəmtɨtəmat otalien, nəkotəplan wɨr nat.
19 Netəm mɨn un rafin itəm iakolkeike pɨk ilat,
io iatəghat əskasɨk kəm ilat matəg-ətuatɨp-in ilat.
Tol nəhlan, təwɨr məmə nɨkitəmat otɨmɨs-pa lak,
kən motəuhlin-pa e nolən rat mɨn rəhatəmat.
20 !Otətəlɨg-tu! Io iatətul e nafiluə, matətəht toa
o nuwamən imə. Okəmə suah kit təto nəwiak kən
terəh e toa, kən ekuwɨn imə kən magwən itɨmlau
min.
21 Io emol win e nəluagɨnən kən matəpələh-pər
itɨmlau rəhak Tata e rəhan jea, matuərəmərə.
Kən e nolən kitiəh əm, etəm otol win e
nəluagɨnən, io ekegəhan-in məmə otəpələh
itɨmlau min e rəhak jea, matərəmərə itɨmlau
min io.
22 Etəm matəlgɨn tatɨg, in otəkəike mətəlɨg-
in wɨr nəghatən mɨn itəm Narmɨn Rəha Uhgɨn
tatən-ipən kəm niməfak mɨn.”

4

† **3:18:** Job 23:10; Mal:3:2-3; 1 Pita 1:6-9

Nəfakən e nego e neai

1 !Uarisɨg e natɨmnat mɨn u, emətag-pən əpəh, kən
məplan toa kit təmerəh-pən əpəh e neai! Kən
nəwian kitiəh əm itəm eməto aupən, inun itəm in
iahgin iahgin tahmen əm e təwi, tɨnatəghat mɨn
kəm io, kən tatən-ipa məmə, "Ər-tu muwa ikɨn-u,
ekəgətun ik e natɨmnat mɨn un, itəm okəpanol."
2 E nian kitiəh əm, nəsanənən rəha Narmɨn Rəha
Uhgɨn təmol kəm io, kən ekasɨpən əpəh aupən-
in io matəplan kig, tatəpələh-pər e rəhan jea,
matərəmərə e nego e neai.*
3 Kən etəm tatəpələh ikɨn əh, eməplan in təwɨr
matəlɨp, matɨpɨt-ɨpɨt, tahmen e kəpiel wɨr kəiu
nərgɨlau un tiaspa ne kanilian. Kən mɨrai-mɨrai
kit təmuwɨn mɨtəlau e jea rəhan, kən mɨrai mɨrai
əh tətasiə təhag-əhag tahmen e kəpiel wɨr kit u,
emɨral.†
4 Kən mɨtəlau-ɨtəlau e jea asol rəha kig əh, jea neen
mɨn ilat tuente-fo, koatətul, kən netəm-iasol mɨn
itəm kəmotəwiətən, ilat tuente-fo, koatəpələh-pər
elat. Kəmotuwɨn e natɨmnat ruən, kən motəfauin
hat mɨn rəha nɨsiaiiən, itəm kəmol e iaen u kol
tatɨpɨt-ɨpɨt.
5 Kən ikɨn əh, jea rəha kig tətatɨg ikɨn, tatɨpɨt, kən
kaluəluə tɨtatɨperəh matiet ikɨn. Aupən e jea rəha
kig, noanɨsiə ilat sepɨn koatuəp. Inəh, narmɨn rəha
Uhgɨn ilat sepɨn.‡
6 Kən ikɨn əh aupən e jea rəha kig, nat kit mɨn əh-

---

* **4:2:** Esik 1:26-28 † **4:3:** Tiaspa okəm-naka in kəpiel amiəmɨtə, kən kanilian okəm-naka in kəpiel asiə. Emɨral mɨn un, kəpiel amiəmɨtə mɨn. Kitat kotəruru ətuatɨp kala rəhalat itəm in tatən, məto nat naka itəm Jon təməplan, inun, kala wɨr mɨn, kotəwɨr, moatɨpɨt-ɨpɨt. ‡ **4:5:** Əplan-tu futnot e Nol Əpən 1:4.

ikɨn tahmen e nɨtəhəi, məto tahmen e kɨlas, itəm tatəlɨp, matɨpɨt-ɨpɨt.

Ilugɨn ikɨn əh, kən tɨtəlau e jea rəha kig u, nat neen əh-ikɨn, ilat kuwɨt, itəm koatəmegəh, koatətul. Kən nɨganəmtɨlat tepət tepət, tatəper-ipən əpnapɨn əm e nərpɨlat ne məntaalat ne.

7 In aupən, tahmen e laion, kən nampa tu lan, tahmen e kau iəwiər, kən nampa tri lan, rəhn-kapə tahmen e etəmim, kən nampa fo lan, tahmen e malɨkɨm itəm tatiwɨg.

8 Nat mɨn əh itəm koatəmegəh, ilat kuwɨt, məto nɨməlmələlɨlat ilat sikis, kən nɨganəmtɨlat tɨrəfin əpnapɨn əm ilat, muwɨn əpəh e nəwtain nɨməlmələlɨlat ləhau ikɨn ne. Nian rafin ilat kotan napuən lapɨn ne lenian, məsotamegən, koatan məmə:

"!Iərəmərə Uhgɨn Nahgin Tepət Pɨk Agɨn
in tasim, tasim, tasim pɨk agɨn,
itəm in tətatɨg roiu,
təmətatɨg lilɨn,
otəpanətatɨg lilɨn!"§

9 Kən nat mɨn əh itəm koatəmegəh, koatən nɨpahrienən e nepətən rəha Uhgɨn, kən moatos-ipən nɨsiaiiən kəm in, kən moatən tagkiu kəm kig itəm tatəpələh-pər e rəhan jea, matərəmərə, mətatɨg lilɨn, namnun tɨkə.

10 Kən nian nat mɨn əh itəm koatəmegəh koatol nəhlan, kən netəm-iasol itəm kəmotəwiətən, ilat tuente-fo, koteiuaiu moatɨsin nulɨlat kəm in, itəm tatəpələh-pər e rəhan jea, matərəmərə, kən moatəfak kəm in itəm tətatɨg lilɨn, namnun tɨkə. Ilat kotɨsin nulɨlat kəm in, kən nɨpɨnəgɨlat taru

§ **4:8:** Eks 3:14

nɨsɨp, kən ilat koatəpeg rəkɨs rəhalat hat mɨn rəha
nɨsiaiiən, kən moatəlɨn aupən-in rəhan jea, kən
moatən məmə,
11 “Rəhatɨmat Iərəmərə Uhgɨn,
Ik nakətuatɨp, mahmen agɨn məmə onakos
nənwiwiən rafin,
ne nɨsiaiiən rafin,
ne nəsanənən rafin,
məto-inun ik nəmol natɨmnat rafin.
Ik nəmol ilat məto-inu ik nəmolkeike məmə ilat
okotatɨg.
Kən məto-inu ik nəmolkeike nəhlan, ilat kotatɨg
əh.”

5

Nətɨ sipsip təmurapɨk naoa itəm kəmaiu-aiu

1 Kən əmun, eməplan kig tatəpələh-pər e rəhan jea,
kən matos naoa kit e nelmɨn matɨp itəm kəmaiu-
aiu, kən naoa un kəməte-pən nat e nɨkalɨn kərən
mil, kən kəmaiu-aiu kuwaan ətain mau sepɨn
məmə otaskəlɨm tiəkɨs. 2 Kən eməplan nagelo
əsanən kit tətagət əfəməh matən-iarəp məmə, “?Pah
u in tahmen mətuatɨp məmə oteatɨp rəkɨs nat itəm
kəmuwaan ətain e naoa u, kən murapɨk?”
3 Məto etəmim kit tɨkə ilɨs e nego e neai, o ləhau e
nətueintən, o nɨki nɨməptən, kit okol təsətuatɨpən o
nurapɨkən naoa u, mafin.
4 Kən emətasək mətasək, məto-inun kəsəplanən
etəmim kit itəm tahmen mətuatɨp o nurapɨkən
naoa u, mafin.
5 Kən etəm-iasol mɨn u kit itəm təməwiətən, tən-
ipa kəm io məmə, “!Sasəkən! Mɨtag-pən-tu məplan,

Laion rəha Noanol rəha Juta,* in nəukəti Tefit,† in
tinol win rəkis e nəluaginən rəhan. Tol nəhlan, in
tətuatip agin-əh o nurapikən naoa əh, kən meatip
rəkis nat əh ilat sepin itəm kəmuwaan ətain lan."
6 Kən əmun ekəplan Nəti Sipsip, tatətul əpəh
ilugin e jea rəha kig ne nat kuwit itəm koatəmegəh
ne netəm-iasol min itəm kəmotəwiətən. Nəti Sip-
sip u, nəkəplan məmə kəmohamnu rəkis. Kən
rəhnipat ilat sepin,‡ kən niganəmtin ilat sepin min,
ilat un, koatətul o narmin rəha Uhgin ilat sepin
itəm təmahl-iarəp ilat kotuwin e nətueintən.
7 Nəti Sipsip əh, təmuwin mea-pən mos-irəkis
naoa u e rəhn matip kig itəm tatəpələh-pər e rəhan
jea.
8 Kən nian in tinaskəlim naoa un, kən nat min
un itəm koatəmegəh ilat kuwit, ne netəm-iasol itəm
kəmotos nəwiətən ilat tuente-fo, ilat kotisin nulilat
o Nəti Sipsip, moteiuaiu, nipinəgilat taru nisip. Ilat
rafin koatos hap§ min ne pesin min itəm kəmol
e iaen u kol tatipit-ipit, tərioah e nat pien-pien
min itəm nəmiəwin təwir. Kən nat pien-pien u, in
tahmen e nəfakən min rəha netəmim rəha Uhgin.*
9 Kən nat min un itəm koatəmegəh ilat kuwit ne
netəm-iasol itəm kəmotəwiətən, kəmotan napuən
wi kit məmə,
"Ik nakətuatip, mahmen agin o niləsən naoa u,
kən meatip rəkis nat min itəm kəmuwaan ətain lan,
məto-inun kəmohamnu ik,
kən nəmos-nəmtin netəmim e nitam
məmə ilat rəha Uhgin.

---

* **5:5:** Jen 49:9-10 † **5:5:** Aes 11:1 ‡ **5:6:** Əplan-tu futnot e Nol Əpən 1:4 § **5:8:** "Hap," in nat kit katoh tətan napuən, tahmen e kitar. * **5:8:** Sam 141:2

Kən ilat kəmotɨsɨ-pən e noanol mɨn rafin,
ne nəghatən mɨn rafin,
ne kantri mɨn rafin,
ne netəm nuwigɨlat tol pɨsɨn pɨsɨn mɨn,
10 kən nəmol ilat kotatɨg ahgin rəham nərəmərəən,
kən ilat rəham pris mɨn,
koatol wək rəha Uhgɨn rəhatɨmat.
Ilat okotərəmərə e nətueintən."
11 Kən ekətag-pən mɨn məplan, kən məto mɨn nəwia nagelo mɨn tepət, tepət, okol kəruru nafinən. Kəmotətul, motɨtəlau e jea rəha kig, ne nat mɨn u itəm koatəmegəh, ne netəm-iasol mɨn itəm kəmotəwiətən.
12 Kən ilat kotan əfəməh napuən məmə:
"!Nətɨ Sipsip itəm kəmohamnu,
in tətuatɨp mahmen agɨn məmə kotənwiwi in,
məto-inu tatos rafin nəsanənən,
ne nautə, ne nenatɨgən,
ne nahgin, ne nepətən əhag-əhag!
!Təwɨr agɨn-əh məmə koatɨsiai-in!"
13 Kən eməto mɨn natɨmnat rafin itəm Uhgɨn təmol e nego e neai, ne nətueintən, ne Imə Netəm Kəmotɨmɨs Ikɨn, ne e nɨki nɨtəhəi, ne natɨmnat mɨn rafin itəm kotatɨg elat, ilat rafin koatən məmə:
"Pəs nənwiwiən ne nɨsiaiiən tatuwɨn o kig itəm tatəpələh-pər e rəhan jea ne Nətɨ Sipsip,
məto-inu in tatos nepətən əhag-əhag ne nərəmərəən.
!Pəs nənwiwiən ne nɨsiaiiən tuwɨn olau,
kən tatuwɨn, matuwɨn, matuwɨn, namnun tɨkə!"
14 Kən nat mɨn un ilat kuwɨt itəm koatəmegəh, kotəmə, "! Əwəh!" kən netəm-iasol mɨn itəm kəmotəwiətən kotɨsin nulɨlat ron, moteiuaiu, nɨpɨnəgɨlat taru nɨsɨp, moatəfak kəm in.

6

Nəti Sipsip təmatgəhl nat itəm kəmuwaan ətain naoa itəm kəmaiu-aiu lan

1 Kən ekatəlkəlik o Nəti Sipsip nian in təmatgəhl rəkis nat kit itəm kəmuwaan ətain e naoa kəmaiu-aiu. Kən əmun, nat koatəmegəh u kit ilat kuwit tagət əfəməh e nəwian kit tahmen e kaluəluə, məmə, "!Wa-tu!"
2 Ekətag-pər məplan hos kəruən kit. Etəm tətasuə-pər lan tatiləs nifagə, kən kəməfauin-pən hat rəha nisiaiiən kəm in, tahmen e hat rəha etəm tinol win rəkis e nəluaginən. In təmaiu matuwin tahmen e etəm təmol win e nəluaginən, kən matuwin min məmə otol min win.
3 Nian Nəti Sipsip təmatgəhl rəkis nat tatol nampa tu lan, itəm kəmuwaan ətain naoa lan, kən eməto nat tatəmegəh itəm tatol nampa tu lan təmə, "!Wa-tu!"
4 Kən hos pisin kit min itəm tasiə, təmaiu muwa. Etəm titasuə lan, kəmos-ipən nisa asol kit rəha nəluaginən kəm in. Kən Uhgin təmegəhan-in-pən nepətən məmə otos-irəkis nəməlinuən itəm tətatig e nətueintən, məmə netəmim koatəluagin əm moatohamnu-ohamnu ilat min ikin min rafin.
5 Kən nian Nəti Sipsip təmatgəhl rəkis nat tatol nampa tri lan, itəm kəmuwaan ətain naoa lan, kən ekəto nat tatəmegəh itəm tol nampa tri lan, təmə, "! Wa-tu!" Kən ekətag-pər məplan hos kapin kit. Etəm titasuə lan tatitol sikel* kit.
6 Kənu eməto nəwian kit tatisi-pən ilugin e nat koatəmegəh min ilat kuwit, matən məmə, "Uwin, kəmegəhan-in ik məmə nəkitun nosən nəumis e

---

* **6:5:** E nian rəha nəumis, kən netəmim kotakil natimnat o noorən nagwənən.

nɨtən mɨn, kən ilat okotəkəike motərakin məni
asol o nosən nagwənən noan məsɨn əm. Məto
onəsərəkɨnən nəukəti nɨg olɨf mɨn itəm katol oel
e noan, kən nəsərəkɨnən nəukəti nol u krep itəm
katol wain lan."
7 Nian Nəti Sipsip təmatgəhl rəkɨs nat tatol
nampa fo lan, itəm kəmuwaan ətain naoa lan, kən
ekəto nat tatəmegəh itəm tol nampa fo lan, tatən
məmə, "!Wa-tu!"
8 !Kən ekətag-pər məplan hos kəmtap kit! Etəm
tɨtasuə lan, nərgɨn u Nɨmɨsən, ilau etəmim kit,
nərgɨn u, Noanpən, tatuarisɨg-in mətian. Kəmios
nepətən məmə okohamnu netəmim e naip ne
nəumɨs ne nɨmɨsən ne nat megəh iarupɨn mɨn.
Kəmios nepətən nəhlan, tahmen-in nəwtain
nətueintən kitiəh, mapəs əm nəwtain kɨsɨl.
9 Kən nian Nəti Sipsip təmatgəhl rəkɨs nat tatol
faif itəm kəmuwaan ətain naoa lan, ekətag-pən
əpəh e nəwtain olta,† ləhau ikɨn, məplan netəm
kəmohamnu ilat məto-inu ilat kəmotətul əskasɨk o
nən-iarəpən nəghatən rəha Uhgɨn.
10 Ilat kotaun əfəməh moatən-ipən kəm Uhgɨn
məmə, "Ik nakərəmərə e natɨmnat rafin, ik
nakasim, kən ik nɨpahrienən. ?O nəghan ne kən ik
onakələhəu nəghatən məmə netəm rəha nətueintən
kəmotol tərat, kən mol nalpɨnən kəm ilat o nat
itəm kəmotol etɨmat? ?Onagəhən nakalpɨn nɨtai
nɨtatɨmat e netəm mɨn əh?"
11 Kəmotən nəhlan, kən kəmos-ipən napən ruən
kəm ilat rafin. Məto kəmən-ipən kəm ilat məmə

† **6:9:** Olta u, in tepɨl kit tatətul əpəh e Nimə Rəha Uhgɨn, kən katol sakrifais mɨn ikɨn. Kən netəm mɨn u, okəm-naka ilat kotahmen ətuatɨp e sakrifais kit itəm tatuwɨn o Uhgɨn.

okotameg mɨn noan məsɨn əm mətoarus nampa
apiəpiə rəha pialat mɨn ne wɨnɨlat mɨn, otuwa pitən
mahmen. Pialat mɨn ne wɨnɨlat mɨn u, netəmim
mɨn rəha Iesu, itəm okəpanohamnu ilat o rəhalat
nahatətəən.
12 Kən nian Nətɨ Sipsip təmatgəhl rəkɨs nat tatol
sikis itəm kəmuwaan ətain naoa lan, kən əmun,
namig asol kit təməloal. Mɨtgar təmapinəp agɨn,
kən məwɨg təmasiə agɨn tahmen e nɨta.‡
13 Kən məhau mɨn əpəh ilɨs e neai kəmotɨsas-pən
e nətueintən, tahmen e noa nɨg u fik, itəm nɨmətag
asol təmatɨgtɨg e noan pɨkəh tɨsas.
14 Kən neai təmɨkə tahmen e nɨmɨtiwɨn kəmaiu-
aiu kɨləs kagɨm.§ Kən nɨtot mɨn ne nəptən mɨn
kəmotagɨm e nəmelat mɨn.
15 Kən kig mɨn rəha nətueintən ne iərəmərə mɨn,
netəm-iasol mɨn rəha mopael mɨn, netəm rəhalat
nautə tepət, ne netəm koatos nepətən, ne slef
mɨn rafin, ne netəm sənəmə slef mɨn, ilat rafin
kəmotəhluaig e nɨpəg kəpiel asol mɨn, ne nɨkalɨ
kəpiel mɨn əpəh e nɨkalkal nɨtot asol mɨn.*
16 Kən ilat kəmotasək əfəməh-pən o nɨtot mɨn
ne kəpiel asol mɨn məmə, “Otɨsas, motoh ətain
itɨmat, motəhluaig-in itɨmat o nɨganəmtɨ kig u itəm
tatəpələh-pər e rəhan jea, ne o nemə̈ha rəha Nətɨ
Sipsip,†
17 məto-inun nian asol kəgin əh rəha nemə̈ha
rəhalau tɨnuwa. ?Kən pah un in tɨtun nətulən?”‡

7

‡ **6:12:** Joel 2:31; Wək 2:20 § **6:14:** Aes 34:4 * **6:15:** Aes 2:10,19-22 † **6:16:** Hos 10:8 ‡ **6:17:** Joel 2:11; Mal 3:2

Wan-hanrɨt-foti-fo-taosen
kəmol mak elat
mə rəha Uhgɨn

1 Kən əmun ekəplan nagelo kuwɨt koatətul-pən e
kona mɨn ilat kuwɨt e nətueintən. Kəmotəmkətain
rafin nɨmətag kuwɨt e kona kuwɨt rəha nətueintən,
məmə nɨmətag otɨkə e nətueintən, ne nɨtəhəi, ne nɨg
mɨn.*
2 Kəmos-ipən nəsanənən kəm ilat o nərəkɨnən
nəptən ne nɨtəhəi. Kən ekətag-pən məplan nagelo
kit mɨn tatɨsɨ-pah, tatɨləs nat kit itəm Uhgɨn u, itəm
tatəmegəh, otos o nolən mak rəhan lan. Kən in
tətagət əfəməh-pən kəm nagelo mɨn u kuwɨt, məmə,
3 "! Otəpəs pitən! Sotəhlmanən nɨmətag məmə
otəsərəkɨnən nɨməptən ne nɨtəhəi ne nɨg mɨn, pəs
ekotol-pən pitən mak rəha Uhgɨn rəhatat e nɨpɨnəgɨ
iolwək mɨn rəhan."†
4 Kən eməto nampa rəha netəm kəmotos mak
u rəha Uhgɨn. Netəmim wan-hanrɨt-foti-fo-
taosan kəmotiet rəkɨs e noanol mɨn rəha Isrel,
ilat kəmotos mak əh.
5 E noanol rəha Juta, netəmim ilat tuelef-taosen.
E noanol rəha Rupen, netəmim ilat tuelef-
taosen.
E noanol rəha Kat, netəmim ilat tuelef-taosen.
E noanol rəha Aser, netəmim ilat tuelef-taosen.
6 E noanol rəha Naptali, netəmim ilat tuelef-
taosen
E noanol rəha Manase, netəmim ilat tuelef-
taosen.
7 E noanol rəha Simeon, netəmim ilat tuelef-
taosen.

---

* **7:1:** Nɨmətag kuwɨt əh, in nɨmətag rəha nərəkɨnən tahmen əm e in əh e Dan 7:2 ne
Jer 49:36-38. † **7:3:** 2 Kor 1:22; Efes 1:13

E noanol rəha Lifae, netəmim ilat tuelef-taosen.
E noanol rəha Isakar, netəmim ilat tuelef-taosen.
8 E noanol rəha Sepulun, netəmim ilat tuelef-taosen.
E noanol rəha Josep, netəmim ilat tuelef-taosen.
Kən e noanol rəha Benjamin, netəmim ilat tuelef-taosen kəmotos mak əh.

Nɨmanin netəmim itəm kəmotuwɨn e napən ruən

9 Uarisɨg e natɨmnat mɨn u, emətag-pən əpəh aupən-in io, məplan nɨmanin netəmim tepət tepət, okol kəruru nafinən.‡ Ilat koatɨsɨ-pən e kantri mɨn rafin, ne noanol mɨn rafin, ne nəghatən mɨn rafin, kən nuwigɨlat tol pɨsɨn pɨsɨn mɨn. Ilat koatətul aupən e jea rəha kig, ne Nətɨ Sipsip. Ilat koatuwɨn e napən ruən mɨn, kən moatos nelmɨ nəmɨl e nelmɨlat.
10 Kən moatagət əfəməh moatən məmə
"Uhgɨn rəhatat itəm tatəpələh-pər e rəhan jea, matərəmərə, ilau Nətɨ Sipsip, ilau əh kəmioal suatɨp o nosmegəhən kitat."
11 Nagelo mɨn rafin ilat kotətul motɨtəlau e jea rəha kig, kən mɨtəlau mɨn e netəm-iasol mɨn itəm kəmotos nəwiətən, ne nat koatəmegəh mɨn u, ilat kuwɨt. Ilat moatɨsin-pən nulɨlat aupən e jea rəha kig, moteiuaiu, nɨpɨnəgɨlat taru nɨsɨp, kən moatəfak kəm Uhgɨn,
12 moatən məmə:
"!Əwəh! !Nɨpahrienən! Rəhatat Uhgɨn təwɨr pɨk, matəhag-əhag wɨr.
!In tenatɨg tenatɨg, təsanən, nahgin tepət!

‡ **7:9:** Jen 15:5

!Pəs kotənwiwi in, motɨsiai-in, kən motən tagkiu
kəm in matuwɨn matuwɨn namnun tɨkə! !
Əwəh!”
13 Kən əmun, netəm-iasol itəm kəmotos nəwiətən
mɨn u kit tətapəh ron io məmə, “? Pah mɨn əh
koatuwɨn e natɨmnat ruən? ?Kən ilat kəmotɨsɨ-pən
hiə?”
14 Kən ekuhalpɨn məmə, “Etəm-iasol. Ik əm
nəkɨtun.”
Kən in təmə, “Netəm mɨn əh, ilat un kəmotiet
rəkɨs e nahməən asol; ilat kɨnəmotaikuas e rəhalat
napən kən motol təruən e nɨta Nətɨ Sipsip.
15 Kən tol nəhlan,
“ilat kotətul aupən e nɨganəmtɨ Uhgɨn, itəm
tatəpələh matərəmərə,
kən moatəfak kəm in e nərauiəgən ne lapɨn e Rəhan
Nimə;
kən kig u itəm tatəpələh-pər e jea,
in otahgɨl kəm ilat mɨn nian rafin.
16 Ilat, okol nəumɨs tɨsus mɨnən ilat,
kən okol kəsotoaoa mɨnən.
Kən nərauiə təsəhg mɨnən ilat,
nape-apeən asol rəha mɨtgar otəsəhg mɨnən ilat,
17 məto-inun, Nətɨ Sipsip itəm tatəpələh ilugɨn e jea
rəha kig,
in otatehm ilat tahmen e etəmim rəha nehmən
sipsip.
In otit ilat, matuwɨn o nəmtɨ nəhau megəh,§
kən Uhgɨn otafəl rafin nahui nəmtɨlat.”

8

Pesɨn rəha nat pien-pien

§ **7:17:** Sam 23:2; Aes 49:9-10; Jon 4:10; 7:37-38; Nol Əpən 22:1,17

1 Nian Nəti Sipsip təmatgəhl rəkis nat tatol sepin
itəm kəmuwaan ətain naoa lan, kən nagətən təmikə
əpəh e nego e neai o nian əkuəkir kit, tahmen e
hafaoa.*
2 Kən əmun eməplan nagelo sepin u kotətul
aupən e niganəmti Uhgin, kən ilat rafin koatos
təwi.†
3 Kən nagelo kit min, in tatitol pesin kit itəm
kəmol e iaen u kol tatipit-ipit, kəməmki-pən nat
pien-pien lan. Təmitol muwa mətul aupən e olta.
Kəmos-ipən nat pien-pien tepət‡ kəm in, məmə
otos-ipən təlmin nəfakən min rəha netəmim rəha
Uhgin, kən mos-ipən ilau kəm Uhgin, muwaan
əpəh e olta kəmol e iaen u kol tatipit-ipit, itəm
tatətul aupən e jea rəha kig.
4 Nəhaniəm rəha nat pien-pien min, ne nəfakən
min rəha netəmim rəha Uhgin, itəm nagelo tatəmik
e nelmin, kəmotər motuwin o Uhgin.
5 Kən əmun nagelo təmitol nat pien-pien u e
pesin, kən məmki-pən nigəm lan, itəm tatuəp
e olta, kən məhtəg-iarəpən e nətueintən. Kən
əmun, kaluəluə təmatiperəh, kənu təmipit, kən
nərkərikən, kən namig təməloal.§

Təwi min

6 Kən nagelo sepin itəm koatos təwi min,
kəmotətul matip o nahlən təwi.
7 Kən nagelo itəm tətaupən, təmahl rəhan təwi.
Kən əmun, ais ne nigəm itəm kəmol piləh-piləh

---

* **8:1:** Hab 2:20; Sef 1:7-8; Sek 2:13 † **8:2:** Təwi min əh e Baebol, sənəmə nuwigi nat itəhəi, məto təwi əh kəmol e rəhnipat nat kit. ‡ **8:3:** Nat pien-pien u in tahmen e nigpis, kən katuwaan məmə okəto nəhaniəm e nəmiəwin u itəm tatəpien wir. § **8:5:** Eks 19:16-18

iləhal nɨta, kəmətəg-pən iləhal e nətueintən. Təmuəp mus nəwtain nəptən kitiəh, mapəs əm nəwtain kəiu, kənu təmuəp mus nɨg mɨn nəwtain kitiəh, mapəs əm nəwtain kəiu, kən təmuəp mus ma-kɨras mɨtə kəmotuəp rafin.

8 Kən nagelo itəm tatol nampa tu lan in təmahl rəhan təwi, kən nat kit tahmen e nɨtot asol, itəm tatuəp, kəmərakin-pən əpəh itəhəi. Kən nəwtain nɨtəhəi kitiəh təmol nɨta, mapəs əm nəwtain kəiu.

9 Kən təmərəkɨn nat megəh mɨn itəm kotatɨg itəhəi nəwtain kitiəh, mapəs əm nəwtain kəiu, kən mərəkɨn mɨn nego mɨn nəwtain kitiəh, mapəs əm nəwtain kəiu.

10 Kən nagelo itəm tatol nampa tri lan, təmahl rəhan təwi. Kən məhau asol kit təmiet, matuəp tahmen e noanɨsiə. Təmiet əpəh ilɨs e neai, meiuaiu mɨsas-pən mus nəwtain nəhau mɨn ne nəmtɨ nəhau mɨn nəwtain kitiəh, mapəs əm nəwtain kəiu.

11 Məhau u, nərgɨn u Tarɨp Tarɨp. Kən əmun, nəhau mɨn nəwtain kitiəh kəmotarɨp motarɨp, mapəs əm nəwtain kəiu. Kən netəmim tepət itəm kəmotənɨm nəhau arɨp, kəmotɨmɨs.

12 Nagelo itəm tatol nampa fo lan, təmahl rəhan təwi. Kən nat kit təmoh mɨtgar, ne məwɨg ne məhau mɨn, mol nəwtain mɨtgar kitiəh təmapinəp, mapəs əm nəwtain kəiu kətiauəp. Kən nəwtain məwɨg kitiəh təmapɨnəp, mapəs əm nəwtain kəiu kətiauəp, kən nəwtain məhau mɨn kitiəh kəmotamɨs, kən nəwtain kəiu əm kəmotasiə. E nərauiəgən, kən tatərauia e nəwtain kəiu əm, mapəs kitiəh. Kən nian lapɨn, tatəmɨhl e nəwtain kəiu əm, mapəs kitiəh.*

* **8:12:** Aes 13:10; Mak 13:24

13 Kən əmun ematəplan, kən məto malɨkɨm kit
tatiwɨg e napuə, kən mətasək əfəməh matən məmə,
“! Awe! ! Awe! ! Awe! ! Məto-inun nagelo kɨsɨl
mɨn əh-ikɨn okəpanəhlahl mɨn rəhalal təwi roiu,
mol nəratən asol okəpanəhaluwa e netəmim rəha
nətueintən!”

9

Nagelo itəm tatol faif lan təmahl təwi

1 Nagelo itəm tatol faif lan, tətahl rəhan təwi, kən
eməplan məhau kit itəm tɨnəmɨsɨ-pər e neai miet-
pən e nətueintən. Kəmos-ipən ki kit kəm məhau un,
o nerəhən e nɨpəg asol itəm teiuaiu agɨn.
2 Nian təmerəh e nɨpəg əh, nəhaniəm təmər, tah-
men e nəhaniəm rəha iohe. Mɨtgar ne napuə
kəmuapinəp e nəhaniəm rəha nɨpəg asol.

3 Kənu nat kit tahmen e pitɨp, ilat tepət agɨn-əh,
kəmotiet rəkɨs e nəhaniəm əh, moteiuaiu e nəptən,
kən kəmos-ipən nəsanənən kəm ilat o nusən itəm e
nɨpikɨlat, kən tɨtahmə tɨtahmə.

4 Kəmən-ipən kəm pitɨp mɨn məmə kəsotərəkɨnən
ma-kɨras ne nɨg mɨn, ne natɨmnat itəm kotəwiə e
nətueintən, məto okotərəkɨn əm netəm mɨn un itəm
kəsotosən mak rəha Uhgɨn e nɨpɨnəgɨlat.
5 Kən kəmegəhan-in nəsanənən kəm ilat məmə
okotus netəmim motol nahməən kəm ilat o məwɨg
faif, məto kəsotohamnuən ilat. Kən nahməən əh,

itəm ilat okotəto tərat lan, taprəkɨs-in agɨn nəme nɨpikɨ welau itəhəi, nian tatus itəm, kətahmə.*
6 E nian mɨn əh, netəmim okotegəs-in suatɨp
o nɨmɨsən, məto okol kəsotehmən. Okotolkeike
məmə okotɨmɨs, məto okol kəsotɨmɨsən.
7 Eməplan pitɨp asol mɨn əh, ilat kotahmen e
hos mɨn itəm kəmotətul matɨp o nəluagɨnən. Ilat
kəmotəfauin nat kit tahmen e hat rəha kig itəm
kəmol e iaen u kol tatɨpɨt-ɨpɨt, kən rəhn-kapəlat
tahmen e rəha etəmim.
8 Noanulat kaifəməh tahmen e noanu pətan, kən
nəluɨlat tasɨlə tahmen e nəluɨ laion.
9 Nuwilɨgɨlat tol məmə kəmotalpin manɨkɨləhalat
e nat kit rəha nəluagɨnən, kəmol e iaen, kən nawin
nɨməlmələlɨlat tatuwa tahmen e hos tepət koatiuw
kat mɨn moatuwɨn e nəluagɨnən.
10 Nɨpikɨlat tatus itəm kətahmə taprəkɨs-in agɨn
welau itəhəi. Ilat koatos nəsanənən e nɨpikɨlat o
nolən nahməən kəm netəmim o məwɨg faif.
11 Ilat, rəhalat kit əh-ikɨn etəm-iasol, in iərəmərə
rəha nɨpəg asol itəm teiuaiu agɨn. E nəghatən
rəha netəm Isrel, katən nərgɨn mə Apaton, kən e
nəghatən Kris, kətaun-in məmə Apolion, nɨpətɨn u
Iərəkɨn.
12 ! Awe! Nəratən aupən tɨnol namnun, məto
awe, awe, nəratən kəiu mɨn əh-ikɨn okəpanueia.
13 Kən əmun, nagelo itəm tatol sikis lan təmahl
rəhan təwi. Kən eməto nəwian kit təmɨsɨ-pən əpəh

* **9:5:** Nəghatən Kris ətuatɨp təməsənən nahməən rəha nɨpikɨ welau itəhəi. In təmən nahməən rəha "skopion," nat kit tahmen e iəmɨk nərɨk, məto rəhan nəme nəluɨn ne rəhan nahməən tərat maprəkɨs-in nəme nahməən rəha nɨpikɨ welau ne nahməən rəha nəme tɨmar.

e nɨki rəhnɨpat olta u,† ilat kuwɨt, kəmol e iaen u kol
tatɨpɨt-ɨpɨt, kən tatətul aupən e nɨganəmtɨ Uhgɨn.
14 Kən nəwian əh təmən-ipən kəm nagelo itəm
tatol sikis lan u tatɨləs təwi, məmə, "Ɨkɨs nagelo mɨn
un ilat kuwɨt itəm kəmə̈lis ilat kəmki-pən əpəh e
nəhau asol Iufretes."
15 Tol nəhlan, təmɨkɨs ilat. Nagelo mɨn əh, ilat
kuwɨt, kəmə̈lɨn ilat kotətul matɨp u-roiu o aua
ətuatɨp u, ne nian ətuatɨp u, ne məwɨg ətuatɨp u, ne
nup ətuatɨp u, məmə okotohamnu netəmim rəha
nətueintən nəwtain kitiəh, motapəs kəiu.
16 Kən eməto nampa rəha mopael mɨn rəhalat,
itəm kotasuə e hos, kən ilat rafin tu-hanrɨt-milian
netəmim.
17 Kən e napɨlaiirən rəhak, eməplan hos mɨn əh
ne netəm kotasuə elat kotol nulan. Rəhalat iaen
itəm tatəfətain manɨkɨləhalat, in tasiə tahmen e
nɨgəm, mol pɨlu wɨr, kənu mauiəh. Rəhn-kapə
hos mɨn u, kotahmen e rəhn-kapə laion mɨn, kən
nɨgəm ne nəpienən rat‡ ne nəhaniəm katəhalɨsɨ-
pən e nɨpəgnoalat.
18 Kən nəratən asol miləhal u itəm kəməhaliet
e nɨpəgnoalat, iləhal kəməhalohamnu netəmim e
nətueintən nəwtain kitiəh, kapəs əm nəwtain kəiu.
19 Nəsanənən rəha hos mɨn əh, tatɨsɨ-pən e
nɨpəgnoalat, ne nɨpikɨlat, məto-inun nɨpikɨlat tah-
men e sɨnek, itəm rəhn-kapə tətatɨg e malnɨpikɨn.
Kən hos mɨn əh, koatus mɨn netəmim e mal-
nɨpikɨlat.

---

† **9:13:** Olta u, in tepɨl kit tatətul əpəh e Nimə Rəha Uhgɨn, kən katol sakrifais mɨn ikɨn. Rəhnɨpat mɨn əpəh e kona mɨn. ‡ **9:17:** Nəpienən rat əh, in tahmen e nəpienən rəha iohe.

20 Kən netəm mɨn u, nəratən miləhal əh
kəməsohamnuən ilat, ilat kəməsotəuhlinən
nətəlɨgən rəhalat e natɨmnat mɨn itəm ilat koatol.
Kəməsotapəsən nəfakən kəm iərmɨs mɨn ne narmɨ
nat mɨn itəm kəmol e iaen u kol tatɨpɨt-ɨpɨt, ne
silfa, ne pɨrons§ ne kəpiel, ne nɨg. Ilat u narmɨ nat
əm, itəm kəsotəplanən nat, ne məsotətoən nat, ne
məsotaliwəkən.
21 Kən ilat kəməsotəuhlinən nətəlɨgən rəhalat o
nohamnuən itəm, nəmɨkən nərɨk, nolən klefa,
nolən masig, nɨtəpən iərman ne pətan, ne
nakləhəən.

10

Nagelo itəm təmos naoa əkəku

1 Kən əmun ekəplan nagelo kit mɨn nahgin tepət
tatɨsɨ-pər e nego e neai. Tatuwɨn e malnapuə
tahmen e rəhan napən, kən mɨrai-mɨrai tɨtəlau e
rəhn-kapə. Kən in təhag-əhag mɨtasiə, tahmen e
mɨt, kən nelkɨn tahmen e pos asol mil u kətiauəp
e nɨgəm.
2 In tatos naoa əkəku kit itəm kɨnurapɨk rəkɨs
tatəməhl-pən e nelmɨn. In təməf-ipən nelkɨn matɨp
e nɨtəhəi kən məf-ipən nelkɨn mol e nəptən,
3 kən in təmagət əfəməh, nakəto nəwian tahmen
e laion. Nian təmagət əfəməh, kən kaluəluə
təmatɨpərəh mau sepɨn, matuhalpɨn.
4 Kən nian kaluəluə təmatɨperəh mau sepɨn
matuhalpɨn rəhan nəghatən, kən nɨkik natəht
məmə oekəte rəkɨs nəghatən itəm in tatən. Məto
enəto nəwian kit tatɨsɨ-pər e nego e neai matən

§ **9:20:** Pɨrons, in iaen kit, məto rəhan kala tahmen e kol.

məmə, “Əhluaig-in nəghatən u itəm kaluəluə tatən, səte rəkɨsən.”

5 Kən əmun, nagelo apon itəm eməplan aupən tatətul-pən e nɨtəhəi ne nəptən, tɨləs-ipər nelmɨn matɨp, matəhu-pər e nego e neai,

6 kən matos noanawɨl e etəm tətatɨg lilɨn, etəm təmol nego e neai ne natɨmnat rafin itəm koatatɨg lan, ne nətueintən ne natɨmnat rafin itəm kotatɨg lan, ne nɨtəhəi ne natɨmnat rafin itəm kotatɨg lan, kən məmə, “!Uhgɨn otəsəsahgin mɨnən!

7 Məto nian nagelo itəm tatol sepɨn lan otahl rəhan təwi, kən nalpəkauən anion rəha Uhgɨn itəm tatəhluaig-in, in otuwa mol nɨpahrienən lan u-roiu. In otiet-arəpa tahmen əm mə in təmən-iarəp aupən kəm rəhan iolwək mɨn u, ien mɨn rəhan.”

8 Kən əmun, ekəto mɨn nəwian əh təmɨsɨ-pən e nego e neai, matən-ipa mɨn kəm io məmə, “Uwɨn, mɨləs naoa kəmurapɨk əh itəm tatəməhl-pən e nelmɨ nagelo itəm tatətul-pən e nɨtəhəi ne nəptən.”

9 Kən əmun, ekuwɨn mətapəh o nagelo məmə otos-ipa naoa əkəku kəm io. In tən-ipa kəm io məmə, “Os mun. Nat u otərəkɨn nərpəm, məto nian onakun, tətehen tahmen e sukapak.”

10 Kən əmun ekɨləs-irəkɨs e nelmɨ nagelo, kən mun mərge. Emun məto tətehen tətehen, tahmen e sukapak, məto nian emərge, təmərəkɨn nərpɨk, nərpɨk təmərat lan.

11 Kən kəmən-ipa kəm io məmə, “Ik onakəkəike mən-iarəp mɨn nəghatən itəm Uhgɨn otos-ipɨnə kəm ik u, o netəmim nuwigɨlat pɨsɨn pɨsɨn mɨn, ne netəm e kantri pɨsɨn pɨsɨn mɨn, ne netəm koatən nəghatən pɨsɨn pɨsɨn mɨn, ne kig mɨn.”

11

Etəmim mil itəm kəmuətul-arəp o Iesu

1 Kən əmun kəmos-ipa nuwig kit rəha nosən mak e
nat, kən kən-ipa kəm io, məmə, “Uwɨn, mos mak e
Nimə Rəha Uhgɨn, ne olta, kənu mafin rafin netəm
koatəfak əh imə.
2 Sosən mak e iat, məto natos əm mak e nimə. Sosən
mak lan məto-inun kɨnos-ipən rəkɨs iat əh kəm
Iaihluə mɨn. Ilat okoteguafəl-eguafəl rəhak taon
asim motuwɨn motuwɨn motos məwɨg ilat foti-tu.*
3 Kən io ekos-ipən nəsanənən kəm rəhak etəmim
mil itəm katuətul-arəp ron io. Kən okətios əm
nəmkapɨn, muatətul-arəp o nən-iarəpən rəhak
nəghatən mɨn o nian wan-taosen tu hanrɨt sikɨste.”
4 Ilau u, nokət nɨg olɨf mil, ne nat katəhtu-pər
lait lan mil, itəm katuətul aupən e Iərəmərə rəha
nətueintən.
5 Okəmə suah kit tətalkut o nərəkɨnən ilau, kən
nəmnamɨn nɨgəm otɨsɨ-pən e nohlɨlau, kən mus
rəhalau tɨkɨmɨr mɨn. Etəmim itəm tolkeike
nərəkɨnən ilau, in otəkəike mɨmɨs nəhlan.
6 Suah mil u, ilau katios nəsanənən o nahtosɨg-
inən napuə məmə nuhuən otəsəfɨkən nian ilau
okatuəghat matuən-iarəp nəghatən mɨn rəha
Uhgɨn. Kən ilau matios mɨn nəsanənən məmə
okuəuhlin nəhau mɨn kotuwa nɨta, kənu miatun
mɨn nərəkɨnən netəmim rəha nətueintən e nəratən
pɨsɨn pɨsɨn mɨn itəm ilau kioalkeike məmə okioal.
7 Kənu nian ilau kɨnuatətul-arəp rəkɨs, kɨnuən
rəkɨs natɨmnat rafin, kən nat megəh† itəm otər e

---

* **11:2:** Məwɨg foti-tu, in tahmen əm e tri ne haf yia, kən kuahmen-ahmen mɨn e nian wan-taosan-tu-hanrɨt-sikiste (1,260).

† **11:7:** Dan 7

nɨpəg teiuaiu agɨn, mərioah moh ilau, mol win
elau mohamnu ilau.
8 Nɨpətɨlau otatəməhl əpəh e suatɨp rəha taon asol
əh, ikɨn əh kəməht-ipən mɨn rəhalau Iərəmərə e nɨg
kəməluau‡ ikɨn, kəməuhlin nərgɨn, məmə Sotom o
Ijip, tatəpsen-pən nolən rat ikɨn əh.
9 Kən netəmim nuwigɨlat pɨsɨn pɨsɨn mɨn,
netəmim e noanol rafin, ne netəmim e nəghatən
mɨn rafin, ne kantri mɨn rafin, okoatarəp e
nɨpətɨlau, motos nian apiəpiə kɨsɨl, kən haf, kən
kəməsotegəhan-inən nɨtənɨmən ilau.
10 Kən netəmim rafin rəha nətueintən oko-
tol lafet, motagien, kən moatos-ipən natɨmnat
kəm ilat mɨn, motagien məto-inun ien mil itəm
kəmatioal pɨk nəratən kəm ilat, kɨniamɨs.
11 Məto uarisɨg e nian apiəpiə kɨsɨl ne haf
tɨnuwɨn rəkɨs, kən Uhgɨn təmos-ipən nehagən e
nɨpətɨlau kən ilau kəmuətul e nelkɨlau. Kən
netəmim rafin itəm kəmotəplan ilau, nɨganməpɨlat
təmasiəp, narmɨlat tɨkə.
12 Kən ilat kəmotəto nəwian asol kit təmɨsɨ-pər
e nego e neai, matən-ipən kəm ilau məmə, "Uər
mueia ikɨn-u." Kən malnapuə təmɨləs ilau mər
muwɨn e neai. Kən rəhalau tɨkɨmɨr mɨn kəmotətul
motalkəlɨk olau.
13 Kən e nian ətuatɨp əh, namig asol kit təmərəkɨn
rum kitiəh e taon əh, mapəs əm rum nain. Namig
təmohamnu netəmim ilat rafin sepɨn-taosen, kən
netəmim rafin itəm kəməsotɨmɨsən, kəmotəgɨn mo-
tasiəp, kən motən nɨpahrienən məmə Uhgɨn e nego
e neai, tatos nepətən.

‡ **11:8:** "Ikɨn əh kəməht-ipən mɨn Iərəmərə e nɨg kəməluau," tatəghat-in Jerusalem.

14 !Awe! Nəratən asol itəm tatol nampa tu lan,
tɨnol namnun. Məto, nəratən itəm tatol kɨsɨl lan
otəsuwəhən tuwa.

Nagelo itəm tatol sepɨn lan təmahl təwi

15 Nagelo itəm tatol sepɨn lan təmahl rəhan təwi,
kən əmun nəwian asol mɨn kəmotɨsɨ-pən e nego e
neai motən məmə,
"Rəhatat Iərəmərə ne rəhan Kristo, ilau
kɨnatuərəmərə§ e nətueintən rafin agɨn,
kən nərəmərəən rəhan, otətatɨg lilɨn."
16 Kən netəm-iasol itəm kəmotos nəwiətən mɨn ilat
tuente-fo, itəm koatəpələh-pər e rəhalat jea mɨn
aupən e nɨganəmtɨ Uhgɨn, ilat kəmotɨsin nulɨlat,
moteiuaiu, nɨpɨnəgɨlat taru nɨsɨp, kən moatəfak
kəm Uhgɨn,
17 motəmə,
"Iakoatən tagkiu kəm ik, Iərəmərə Uhgɨn Nahgim
Tepət Pɨk Agɨn, etəm un ik nətatɨg un itəm
nətatɨg roiu, kən nəmətatɨg aupən,
məto-inu ik nəmos rəham nəsanənən asol, kən
mɨnətuoun matərəmərə.
18 "Kantri mɨn, kotautu pɨk, məto ik rəham nemə̈ha
asol tɨnuwa.
Nian tɨnuwa o nakilən netəm kəmotɨmɨs.
Kən onakətou ien mɨn u ilat rəham iolwək mɨn,
kən mətou mɨn netəmim rəham, ne netəm
koatɨsiai-in ik, ilat rafin, nat əpnapɨn okəmə
ilat koatos nepətən asol o nepətən əkəku.
Kən nian u rəham, o nərəkɨnən netəm itəm
koatərəkɨn netəmim e nətueintən."

---

§ **11:15:** Nəghatən Kris ətuatɨp tatən məmə, "Rəhatat Iərəmərə ne rəhan Kristo, in tɨnatərəmərə," tatəgətun-pən məmə Tata Uhgɨn ne rəhan Kristo, ilau kitiəh əm.

19 Nian kəmerəh e Nimə Rəha Uhgɨn əpəh ilɨs e
neai, kən kəməplan Bokɨs rəha Nəniəkɨsən Rəha
Nasituən* tatəpələh əpəh imə. Kən təmatɨpɨt
mɨtasiə, kən kaluəluə təmatatɨperəh, kən eməto
nagətən asol mɨn, kən təmatamig, kən ais təmɨsas-
pa.

12

Pətan ne ialkita kəgin

1 Kən nəmtətin asol kit təmiet e neai, muha-pɨspɨs
lak. Pətan kit təmuwɨn e mɨtgar tahmen e rəhan
napən, kən təməpələh məf-ipər nelkɨn e məwɨg, kən
matəfauin hat rəha nɨsiaiiən kit, kəmol-pən məhau
tuelef lan.
2 In tətasək əfəməh, tatəto nahmməən məto-inun in
təpək-əpək kən otəsuwəhən temək.
3 Kən əmun nəmtətin kit mɨn təmiet mɨn əpəh ilɨs e
neai, itəm tatuha-pɨspɨs lak. Inəh, ialkita kəgin kit,
tasiə, tahmen e nɨgəm, rəhn-kapə təmɨsɨm-ɨsɨm ilat
sepɨn, kən rəhnɨpat ilat ten, kən kəməfauin-pən hat
rəha kig asol agɨn ilat sepɨn e rəhn-kapə mɨn.
4 Nɨpikɨn tatoh-irəkɨs məhau mɨn əpəh ilɨs e neai,
matəmki-əhau-pa ilat nəwtain kitiəh e nətueintən,
mapəs nəwtain kəiu. Kən e nian əh, ialkita un
təmuwa mətul aupən e pətan u itəm otəsuwəhən
temək, məmə okəmə nətɨn tɨnaiir un, kən in ton.*
5 Pətan əh təmɨləs nətɨn iərman, itəm in otərəmərə e
kantri mɨn rafin, kənu nəmtətin rəha nərəmərəən
rəhan tahmen e nəlnal kit kəmol e iaen. Məto
Uhgɨn təmeuw rəkɨs suakəku u o ialkita, mɨləs-ipər
ilɨs e rəhan jea, məmə otərəmərə.

---

* **11:19:** Bokɨs rəha Nəniəkɨsən Rəha Nasituən u, in "Ark of the Covenant." Eks 25:10-22. * **12:4:** Mat 2:13-14

6 Pətan un, təmagɨm-pən əpəh ikɨn taruən-aruən
ikɨn, itəm Uhgɨn təmol əpen-əpenə lan məmə
otətatɨg ikɨn, kən katehm, kətoarus-pən nian wan-
taosen-tu-hanrɨt-sɨkɨste tɨnuwa mɨnuwɨn rəkɨs.†
7 Kən əmun, nəluagɨnən kit tɨnətul əpəh e nego e
neai. Mikael‡ ne rəhan nagelo mɨn, kɨnoatəmou
ilat ialkita, kən ialkita ne rəhan nagelo mɨn
kɨnoatoh mɨn ilat.
8 Məto ialkita, nahgin tɨkə, təsahmenən. Kən
əmun, Mikael ne kɨnotol win elat, kən kəmahl-
iarəp ilat əpəh e nego e neai.
9 Kəmotɨləs ialkita asol un, motərakin-iəhau
e nətueintən. Kən inu, in sɨnek nuwəh ilouin
aupən,§ katən mə Iərmɨs, o Setan, itəm təmeiuə-in
nətueintən rafin agɨn. Kəmərakin-iarəp in,* tuwa
e nətueintən, ilat rafin nagelo mɨn rəhan.
10 Kən əmun eməto nəwian asol kit əpəh ilɨs e
nego e neai. Təmə,
“!Roiu əh, Uhgɨn rəhatat in tɨnosmegəh itat!
!Roiu əh in tɨnol-arəp məmə in tatos nəsanənən,
kən roiu əh, in tɨnatərəmərə!
Kən roiu əh, Kristo rəhan təmol məmə in tatos mɨn
nəsanənən ne nepətən e natɨmnat mɨn rafin.
Tol nəhlan məto-inu roiu əh, kɨnərakin-iəhau Se-
tan e nɨganəmtɨ Uhgɨn. Setan u, itəm tatətu-
pən-ətu-pən nat e piətat mɨn lapɨn ne lenian,
mən-iarəp nɨpəgnəmtɨn mɨn rəhan matətu-
pən elat e nɨganəmtɨ Uhgɨn.
11 Kən piətat mɨn kəmotəmou ilat min,

---

† **12:6:** Məwɨg foti-tu, in tahmen əm e tri ne haf yia, kən kuahmen-ahmen mɨn e nian wan-taosan-tu-hanrɨt-sikiste (1,260).

‡ **12:7:** Dan 10:13,21; 12:1 § **12:9:** Jen 3:1 * **12:9:** Jen 3:14-15; Luk 10:17-18; Jon 12:30-31; Kol 2:15

kən motol win rəkɨs lan e nəsanənən rəha nɨta Nətɨ Sipsip,
motatɨg motol win mɨn lan e nətul əskasɨkən o nən-iarəpən nəghatən rəha Nətɨ Sipsip.
Motol win mɨn lan məto-inu nɨkilat təməsəht pɨkən nəmegəhən rəhalat,
məto kəmotətul matɨp əm məmə okotɨmɨs.
12 !Nego e neai, ne itəmat u notatɨg ikɨn, otagien məto-inu kɨnərakin-iarəp ialkita!
!Məto awe, kəsi o nətueintən ne nɨtəhəi,
məto-inu Setan təmeiuaiu mɨnə ron ik!
In, nemə̈ha təmol pɨk,
məto-inun in tɨtun məmə nian rəhan təkuəkɨr əm.”
13 Nian ialkita asol u, təməplan məmə kɨnərakin-iarəp in tuwɨn e nətueintən, in tɨnatɨtəp pətan u itəm təmɨləs nətɨn iərman.
14 Kən kəmos-ipən nɨmə̈ləmə̈lɨ malɨkɨm kəiu kəm pətan u, məmə in otos miwɨg lan muwɨn əpəh ikɨn kəmol əpen-əpenə rəkɨs ikɨn taruən-aruən ikɨn. Ikɨn əh, otətatɨg ikɨn, kən in tɨtagɨm o sɨnek, kən katehm wɨr in o taem kitiəh, ne taem kəiu mɨn, ne taem haf.
15 Kən sɨnek u, təmeoa tahmen e naruəh asol kit, məmə otau-təlɨmin pətan u mɨləs magɨm.
16 Məto nɨsɨp təmasitu e pətan u. Nɨsɨp təmoag kən mərge rafin nəhau itəm ialkita təmeoa-in e nɨpəgnoan.
17 Kən əmun, ialkita un, nemə̈ha təmol təmol o pətan u, kən in tagɨm muwɨn məmə otəluagɨn ilat rəhan mɨn neen noanol, ilat u itəm koatol nəwia Uhgɨn, kən moatətul əskasɨk o nən-iarəpən məmə ilat netəmim rəha Iesu Kristo.
18 Kən in təmətul əpəh e nɨmə̈kləkɨl itəhəi.

13

Nat megəh itəm təməhap nɨtəhəi mər

1 Kənu eməplan nat megəh asol kit təməhap
nɨtəhəi mər. Rəhnɨpat ten, rəhn-kapə təmɨsɨm ilat
sepɨn, kəməfauin-pən hat mɨn rəha kig asol agɨn e
rəhnɨpat mɨn. Kən kəmətе-pən nərgɨn itəm tətau-
iərmɨs-in Uhgɨn e rəhn-kapə mɨn. 2 Nat megəh un
eməplan, tahmen e wɨsi kəgin kit u, lepet, məto
nelkɨn mɨn kotahmen e nat megəh kit u, pea. Kən
nɨpəgnoan tahmen e laion. Kən ialkita u, təmos-
ipən rəhan nəsanənən ne rəhan nərəmərəən ne
nepətən asol kəm nat megəh u.

3 Rəhn-kapə nat megəh u kit, nat kit təmol, kən
nəkəplan məmə tɨnatol pap o nɨmɨsən, məto tɨnəwɨr
mɨn. Kən əmun, netəmim rafin e nətueintən
narmɨlat təmiwɨg pɨk ron, kən moatuarisɨg-in
nat megəh un. 4 Kən ilat rafin kəmotəfak kəm
ialkita, məto-inu təmos-ipən nepətən rəhan kəm
nat megəh u. Kən ilat kəmotəfak mɨn kəm nat
megəh u, kən motəmə, “? Pah in tahmen e nat
megəh u? ?Pah tɨtun nohən?”

5 Kən kəmegəhan-in nat megəh u, məmə
in otəghat ausit, mau-iərmɨs-in Uhgɨn. Kən
kəmegəhan-in-pən nepətən kəm in, məmə tɨtun
nolən nat naka in tolkeike o məwɨg foti-tu.*

6 Kən in təmən nəghatən rat tepət e Uhgɨn, ne
nərgɨn,† ne netəmim itəm kotatɨg e nego e neai,‡
ilat u, rəhan niməfak.

---

* **13:5:** Məwɨg foti-tu, in tahmen əm e tri ne haf yia, kən kuah-men-ahmen mɨn e nian wan-taosan-tu-hanrɨt-sikiste (1,260). 2 Tes 2:1-12. † **13:6:** Dan 8:10-11 ‡ **13:6:** Efes 2:6

7 Kəmos-ipən mɨn nəsanənən kəm in, məmə
otəluagɨn ilat netəmim rəha Uhgɨn, kən mol win
elat. Kən kəmos-ipən mɨn nepətən kəm in o
nərəmərəən e netəmim e noanol mɨn rafin, ne
netəmim nuwigɨlat pɨsɨn pɨsɨn mɨn, ne netəmim e
nəghatən mɨn rafin, ne kantri mɨn rafin.
8 Netəmim rafin rəha nətueintən, okotəfak kəm
nat megəh u, inəh, netəmim rafin itəm kəməsəteən
nərgɨlat e Naoa rəha Nəmegəhən, nian nətueintən
təmatɨkə əh. Naoa u, in naoa rəha Nətɨ Sipsip itəm
kəmohamnu.
9 Etəm matəlgɨn tatɨg, in otəkəike mətəlɨg-in wɨr.
10 Okəmə suah kit otuwɨn e kalapus,
pəs in otuwɨn əm.
Okəmə okətamnu suah kit e nisa,
pəs okətamnu əm in e nisa.
Nəghatən u, nɨpətɨn u məmə netəmim rəha Uhgɨn
okotəkəike motol tɨku, kən motahatətə əm e Uhgɨn.

Nat megəh itəm təməhap nɨsɨp mər

11 Kən əmun, eməplan mɨn nat megəh kit mɨn
itəm təməhap nɨsɨp mər. Rəhnɨpat kəiu tahmen
e nətɨ sipsip kit, məto tatəghat, nəwian tahmen e
ialkita kit.
12 Nat megəh itəm rəhn-kapə sepɨn, tatos-ipən
rafin rəhan nepətən kəm in, kən nian nat megəh
itəm rəhnɨpat kəiu tətatɨg ilau nat megəh rəhn-
kapə sepɨn, in tatol nəwian. Kən nat megəh
itəm rəhnɨpat kəiu tatəkəike kəm netəmim rafin
e nətueintən, məmə ilat okotəfak kəm nat megəh
itəm təmaupən, itəm rəhn-kapə kit tɨnatol pap o
nɨmɨsən məto tɨnəwɨr mɨn.
13 Kən nat megəh u itəm rəhnɨpat kəiu, tatol
nəmtətin asol mɨn ne nat pɨspɨs mɨn tepət, matɨg

mol mɨn nɨgəm tatɨsɨ-pər e neai, matuwa e
nətueintən, matol e nɨganəmtɨ netəmim.
14 Uhgɨn təmegəhan-in-pən nəsanənən kəm nat
megəh u itəm rəhnɨpat kəiu, məmə tɨtun nolən
nəmtətin mɨn nian tətatɨg ilau nat megəh rəhn-
kapə ilat sepɨn. Kən in təmateiuə-in netəmim rəha
nətueintən e nəmtətin mɨn əh in təmol, kən mən-
ipən kəm ilat məmə okotəkəike motəte narmɨn
itəm kasgəwɨn nat megəh rəhn-kapə sepɨn, nat
megəh u, itəm kəmaru pap rəhn-kapə e nisa, məto
tatəmegəh.
15 Kən Uhgɨn təmegəhan-in-pən nəsanənən kəm
nat megəh itəm rəhnɨpat kəiu, məmə otehag-pən
e narmɨn itəm kəmasgəwɨn e nɨg, pəs təghat. Kən
narmɨn itəm kasgəwɨn e nɨg un, təməghat, mən
əskasɨk məmə okəike kohamnu netəmim rafin itəm
kəsotəfakən kəm in.
16 Kən in təmatəkəike kəm netəmim rafin
məmə okotos mak kit rəhan e nelmɨlat matɨp
o e nɨpɨnəgɨlat. Netəmim rafin agɨn kotəkəike
motos, ilat u, netəm-iasol mɨn, ne netəm əpnapɨn
əm, netəm rəhalat nautə tepət, ne netəm rəhalat
nautə tɨkə, slef mɨn, ne netəm sənəmə slef mɨn,
məmə okotos mak kit rəhan e nelmɨlat matɨp o e
nɨpɨnəgɨlat.
17 Okəmə etəm təsosən mak u, təruru nosən
nəmtɨ nat kit, ne nosalɨm-inən, mətoarus in təkəike
mos mak rəhan. Mak un, in nərgɨ nat megəh itəm
rəhn-kapə ilat sepɨn, o nampa itəm tatəpsen-pən
nərgɨn.
18 O nat u, onakəkəike mos nenatɨgən tepət o
nɨtunən nampa rəha nat megəh u. Kən okəmə
ik nakenatɨg tahmen, kən nəkɨtun nənən nɨpətɨn.
Kən nampa u, in sikis-hanrɨt-sikiste-sikis, kən in

tatəpsen-pən etəmim kit.

14

Nəti Sipsip ne netəmim wan-hanrit-foti-fo-taosan

1 Kən əmun, ekətag-pən əpəh aupən-in io məplan
Nəti Sipsip tatətul-pər əpəh e Nitot Saeon, kən
wan-hanrit-foti-fo-taosan netəmim koatətul ilat
min. Kən kəməte-pən nərgi Nəti Sipsip ne rəhan
Tata e nipinəgilat. 2 Kən ekəto nat kit əpəh ilis
e nego e neai tətagət, nəwian tahmen e nitəhəi
tatem nonahluəluə, kən mahmen min e kaluəluə
titatiperəh, kən ekəto tahmen min e nəwia hap*
tepət, netəmim koatoh.
3 Kən ilat koatan napuən wi kit əpəh aupən e jea
rəha kig, ne nat koatəmegəh kuwit, ne netəm-iasol
itəm kəmotos nəwiətən min. Suah kit təsitunən
napuən əh, netəm min əm un ilat wan-hanrit-
foti-fo-taosan itəm Uhgin təmos-nəmtin ilat,† mos-
irəkis ilat e nətueintən. Netəm min əm un ilat əh,
ilat kotitun nanən napuən əh.
4 Netəm min u ilat u, itəm kəmotehm wir rəhalat
nəmegəhən, məmə namkimik tikə elat, kən ilat
kəməsotitən pətan, ilat netəm wi.‡ Ilat koatuarisig-
in Nəti Sipsip u, moatuwin ikin min rafin itəm
in tatuwin ikin. Uhgin tinos-nəmtin rəkis netəm
min əh. Ilat rəha Uhgin əm, ne Nəti Sipsip u.
Ilat kotahmen e nagwənən itəm kəməfak-in wi əm
e nasumən, itəm katos-ipən kəm Uhgin ne Nəti
Sipsip.

---

* **14:2:** Hap min un, nat katoh elat o nanən napuən, tahmen e kitar.
† **14:3:** 1 Pita 1:19 ‡ **14:4:** 2 Kor 11:2; Nol Əpən 21:9

5 Ilat kəsoteiuəən nian kit ne, kən nat əkəku kitiəh
ne tɨkə məmə tatol ilat kotamkɨmɨk e nɨganəmtɨ
Uhgɨn.

Nagelo kɨsɨl

6 Kən əmun ekatɨg məplan mɨn nagelo kit mɨn,
tatiwɨg əpəh ilɨs e magoagəp. In tatən-iarəp nam-
nusən təwɨr itəm tətatɨg tətatɨg namnun tɨkə§ kəm
netəmim rəha nətueintən, e kantri mɨn rafin, e
noanol mɨn rafin, ne nəghatən mɨn rafin, ne
netəmim nuwigɨlat tol pɨsɨn pɨsɨn mɨn.
7 In tatən əfəməh məmə, "Otəgɨn motɨsiai-in
Uhgɨn, kən motən nɨpahrienən e rəhan nepətən,
məto-inun nian ətuatɨp rəhan tɨnuwa, o nos-ipənən
nalpɨnən kəm netəmim. Otəfak kəm in, etəm təmol
nego e neai, ne nətueintən, ne nɨtəhəi, ne nəmtɨ
nəhau mɨn."
8 Kən nagelo kit mɨn, itəm tatol nampa tu lan,
tatətəu-pən matən məmə, "! Papilon təməme! !
Papilon təməme! ! Papilon Əsanən Nahgin Tepət
təməme, meiuaiu! In tahmen e pətan e suatɨp
itəm təmiuw-pa nəman e kantri mɨn rafin kotuwa
motənɨm wain ilat min. Wain u nɨmɨn, inun,
nɨtəpən nalmələn mɨn, məkəike kəm netəmim
məmə koatol nolən rat ilat min. Kən nian nəman
kotənɨm wain u, ilat koatiuw-pa nemə̈ha rəha
Uhgɨn olat."
9 Kən nagelo kit mɨn, itəm tatol kɨsɨl lan, tatu-
arisɨg-in ilau, kən matən əfəməh məmə, "Okəmə
suah kit təfak kəm nat megəh rəhn-kapə ilat sepɨn,

§ **14:6:** Katəghat-in Namnusən Təwɨr məmə namnun tɨkə məto-inun in tatəghat-in nalpəkauən lilɨn mɨn rəha Uhgɨn, kən məto-inun in tatən nɨpahrienən nian rafin.

ne narmɨn itəm kəmasgəwɨn e nɨg, kən matos
rəhan mak e nɨpɨnəgɨn o nelmɨn,
10 kən in təike mənɨm mɨn wain u inu, in neməha
rəha Uhgɨn. Wain u inu, kəməsəgələkləkən e nəhau.
In otəto nahməən e nɨgəm ne noanəwiwə itəm
tatuəp okiaus in əpəh e nɨganəmtɨ nagelo asim mɨn
ne Nətɨ Sipsip.
11 Kən nəhaniəm rəha nɨgəm itəm tatus ilat matol
nahməən kəm ilat u, in tatər nian rafin, namnun
tɨkə. Netəm mɨn un itəm kotəfak kəm nat megəh
rəhn-kapə ilat sepɨn ne narmɨn itəm kəmasgəwɨn e
nɨg, kən motos mak rəha nərgɨn, ilat okəsotamegən
e nərauiəgən ne lapɨn."
12 Nəghatən u, nɨpətɨn u məmə netəmim rəha
Uhgɨn itəm koatətəu-pən nəwia Uhgɨn, kən moata-
hatətə e Iesu, ilat kotəkəike motətul əskasɨk.
13 Kən əmun eməto nəwian kit təmɨsɨ-pər e nego
e neai matən məmə, "Əte rəkɨs nat u: roiu ne
matuwɨn, netəmim rəha Iərəmərə, məto okəmə
okotɨmɨs, ilat okotatɨg e nəwɨrən pahrien."
Kən Narmɨn Rəha Uhgɨn təmə, "!Əwəh! Ilat oko-
tameg e rəhalat wək, məto-inu okotos noa rəhalat
wək mɨn."

Nəulək-inən netəmim e nətueintən

14 Emətag-pən mɨn əpəh aupən-in io məplan mal-
napuə kit təruən, kən suah kit tatəpələh-pər e mal-
napuə un. Suah un, tahmen e Nətɨ Etəmim. In
tatəfauin kraun kit, inu hat rəha kig, kəmol e iaen
u kol tatɨpɨt-ɨpɨt, kən matɨləs naip eko kit itəm tasɨlə.
15 Kən əmun nagelo kit mɨn təmɨsɨ-pən əpəh e
Nimə Rəha Uhgɨn muwa, kən maun-in əfəməh suah
u, tatəpələh-pər e malnapuə məmə, "Os rəham
naip eko mos muwɨn məulək, məto-inu nian rəha

nəuləkən tɨnuwa, kən nagwənən əpəh e nətueintən tɨnɨmətə.”
16 Kən əmun suah u itəm tatəpələh-pər e mal-
napuə, təmurin-ego-in nətueintən e rəhan naip
eko, kən məulək-in netəmim e nətueintən, tahmen
e nagwənən itəm tɨnɨmətə o nosən.
17 Kən nagelo kit mɨn təmiet e Nimə Rəha Uhgɨn
əpəh e nego e neai. In tatɨləs mɨn rəhan kit naip eko
itəm tasɨlə. 18 Nagelo kit mɨn, itəm tatos nepətən
rəha nɨgəm e olta, təmɨsɨ-pən əpəh e olta, kən maun-
in əfəməh nagelo itəm tatɨləs naip eko məmə, “Ləs
rəham naip eko un, muwɨn e nətueintən, kən məte
rəkɨs netəmim itəm kotahmen e noa krep marəg u
tɨpɨlpɨl mɨn, əpəh e nəukətɨn. Nətueintən tahmen e
nəukətɨn.”
19-20 Tol nəhlan, nagelo un təmoahin rəhan naip
eko, tuwɨn e nətueintən, kən məte rəkɨs netəm mɨn
un itəm kotahmen e noa krep itəm tɨnəmarəg rəkɨs.
Kən in təmərakin-pən ilat kotuwɨn ikɨn asol əh
itəm kateguarɨn-eguarɨn noa krep mɨn ikɨn, məmə
nahuilat otaiəh. Ikɨn əh, in ihluə e taon, Uhgɨn
tatos-iarəp rəhan nemə̈ha, kən matol nalpɨnən ikɨn
kəm netəmim. Kən kateguarɨn-eguarɨn netəm mɨn
u, kən nɨtalat itəm tɨtaiəh mətaiu ikɨn əh, in tahmen
e nəhau asol kit nəfəməhən rəhan tahmen e tri
hanrɨt kilomita, kən lokamnɨm lokamnɨm. Okəmə
hos kit tiwɨg-pən ikɨn, nɨta tɨtun nərən mek nohlɨn.*

15

Netəmim rəha Uhgɨn kəmotənwiwi in

1 Ekətag-pən əpəh e nego e neai məplan mɨn
nəmtətin kit mɨn itəm tatuha-pɨspɨs lak. Nagelo

* **14:19-20:** Aes 63:1-6

ilat sepɨn koatos namnu nalpɨnən mɨn, ilat sepɨn.
Nalpɨnən mɨn əh, ilat koatol nemə̈ha apiəpiə rəha
Uhgɨn tol namnun lan.
2 Kən əmun, emə̈plan nat kit tahmen e nɨtəhəi,
məto kəmol e klas ne nɨgəm pɨləh-pɨləh, kən
netəmim neen koatətul e nɨkalkal nɨtəhəi u, ilat un
netəm kəmotəmou ilat nat megəh rəhn-kapə sepɨn
ne narmɨn itəm kəmasgəwɨn e nɨg, kən kotol win
elau, ne nampa itəm tatətul o nərgɨn. Kən Uhgɨn
təmos-ipən hap* mɨn kəm ilat,
3 kən koatoh, motan napuən rəha Nətɨ Sipsip ne
Moses u, iolwək rəha Uhgɨn, koatan məmə,
“Iərəmərə Uhgɨn Nahgim Tepət Pɨk Agɨn
Rəham nolən asol mɨn kotatuha-pɨspɨs etɨmat.
!Kig lilɨn, nolən mɨn rəham kotətuatɨp pahrien!
4 ?Pah otəsaginən ik, Iərəmərə?†
?Kən pah otəsos-ipənən nənwiwiən o nərgəm?
Məto-inu ik pɨsɨn əm nakasim.
Netəmim e kantri mɨn rafin okotuwa
kən motəfak e nɨganəmtɨm,
məto-inun nəmol-arəpa rəham nolən ətuatɨp mɨn.”
5 Kəmotan rəkɨs napuən u, emətag-pər e nego e
neai, məplan kəmerəh-pən Ikɨn Uhgɨn Tətatɨg Ikɨn,
inu, Nimə Tapolən rəha Uhgɨn.
6 Nagelo ilat sepɨn kəmotiet e Ikɨn Uhgɨn Tətatɨg
Ikɨn, koatos nalpɨnən mɨn ilat sepɨn. Ilat kotuwɨn
e napən wɨr u, linen, itəm tatɨpɨt-ɨpɨt, kən kəmə̈lis
manɨkɨləhalat e kətəut itəm kəmol e iaen u kol
tatɨpɨt-ɨpɨt.
7 Kən əmun, nat koatəmegəh un ilat kuwɨt kit
təmos-ipən pesɨn mɨn itəm kəmol e iaen u kol

* **15:2:** Hap mɨn un, nat katoh elat o nanən napuən, tahmen e kitar.
† **15:4:** Jer 10:7; Sam 86:9-10

tatɨpɨt-ɨpɨt, ilat sepɨn, kəm nagelo mɨn u sepɨn. Pesɨn mɨn u, kotərioah e neməha rəha Uhgɨn u, itəm tətatɨg lilɨn.
8 Kən nəhaniəm təmɨrəfin Ikɨn Uhgɨn Tətatɨg Ikɨn, nəhaniəm-in nepətən əhag-əhag rəha Uhgɨn ne nəsanənən rəhan, kən okol suah kit təsuwɨnən əh imə e Ikɨn Uhgɨn Tətatɨg Ikɨn mətoarus nalpɨnən mɨn ilat sepɨn itəm nagelo sepɨn koatəmɨk, okotol namnun.

16

Pesɨn ilat sepɨn, kəmotərioah e neməha rəha Uhgɨn

1 Kən əmun, eməto nəwian kit təmagət əfəməh əpəh e Ikɨn Uhgɨn Tətatɨg Ikɨn, matən-ipən kəm nagelo mɨn u sepɨn məmə, “Otuwɨn, motəhtəg-iarəp e nətueintən pesɨn ilat sepɨn itəm kəmotərioah e neməha rəha Uhgɨn.”
2 Nagelo itəm tətaupən, təmuwɨn məhtəg-iarəp pesɨn rəhan e nəptən. Kən əmun, netəmim itəm koatos mak rəha nat megəh rəhn-kapə ilat sepɨn, kən moatəfak kəm narmɨn itəm kəmasgəwɨn e nɨg, nɨməgəm təmɨrəfin nɨpətɨlat.
3 Kən nagelo nampa tu, təməhtəg-iarəp rəhan pesɨn əpəh itəhəi. Kən nɨtəhəi təmol nɨta lan, tah-men e nɨta etəm təmɨmɨs. Kən nat itəhəi mɨn rafin kəmotɨmɨs.
4 Kən nagelo nampa tri, təməhtəg-iarəpən rəhan pesɨn e nəmtɨ nəhau mɨn ne nəlugɨ nəhau mɨn, kən ilau kueia mioal nɨta elau.
5 Kən əmun eməto nagelo itəm tərəmərə e nəhau mɨn təmə,
“Ik pɨsɨn əm ik Uhgɨn, nakətuatɨp,
ik un itəm nəkətatɨg kən nəmətatɨg,

kən tətuatɨp əm məmə onəkol nalpɨnən kəm ilat nəhlan.
6 Rəhalat atɨp əm,
məto-inun ilat kəmotiu nɨta rəham netəmim mɨn ne ien mɨn,
kən ik nakos-ipən nɨta nɨmɨlat məmə okotənɨm.”
7 Kən ekəto mɨn olta tətagət əfəməh məmə,
“! Əwəh! Iərəmərə Uhgɨn Nahgin Tepət Pɨk Agɨn, rəham nəghatən nəmuəh netəmim lan, in tətuatɨp agɨn, kən nɨpahrienən.”
8 Kən əmun, nagelo nampa fo, təhtəg-iarəpən rəhan pesɨn e mɨtgar, kən kəmos-ipən nəsanənən kəm mɨt məmə otəhg netəmim tahmen e nɨgəm.
9 Kən nəgəpanən təmus ilat, kən kotau-iərmɨs-in nərgɨ Uhgɨn, itəm in tatərəmərə e nalpɨnən mɨn u, məto ilat kotapəs nəuhlinən nətəlɨgən rəhalat, kən motɨsiai-in rəhan nepətən.
10 Kən nagelo nampa faif təhtəg-iarəpən rəhan pesɨn əpəh nat megəh tatərəmərə ikɨn, kən əmun, ikɨn mɨn rafin in tatərəmərə ikɨn in təmapinəp. Kən netəmim koatəto nahməən, moatus namɨlat motoatɨp-oatɨp.
11 Kən ilat motau-iərmɨs-in Uhgɨn əpəh e nego e neai o nahməən mɨn ne nɨməgəm mɨn rəhalat, məto ilat kəməsotəuhlinən nətəlɨgən rəhalat o nat itəm kəmotol.
12 Kən nagelo nampa sikis, təməhtəg-rəkɨs rəhan pesɨn əpəh e nəhau asol, nərgɨn u, Iufretes, kən əmun nəhau təmamɨr mol suatɨp rəha kig mɨn kotaliwək lan moatɨsɨ-pah.
13 Kən əmun, ekəplan mɨn narmɨn rat kɨsɨl kəhalahmen e pɨrok. Kit təmiet e nɨpəgnoa ialkita, kit tiet e nɨpəgnoa nat megəh rəhn-kapə ilat sepɨn,

kən kit tiet e nɨpəgnoa ien eiueiuə.* 14 Iləhal narmɨ
iərmɨs mɨn, itəm koatol nəmtətin mɨn, kən iləhal
kəhaliet mətəhaluwɨn o kig mɨn e nətueintən rafin,
məhaluəfɨmɨn ilat məmə okotəluagɨn e Nian Asol
rəha Uhgɨn Nahgin Tepət Pɨk Agɨn.
15 Kən Iesu təmən məmə, "!Ətag-pa-tu! !Iatuwa
tahmen e iakləh! Etəmim itəm təsapɨlən mətaiir,
məsapegən rəhan natɨmnat o napɨlən məmə in
otəsaipiəpiəən kən maulɨs ron, in otatɨg e nəwɨrən
pahrien."
16 Kən ilat kəmotargətain rafin kig mɨn əpəh
ikɨn kit, katən e nəghatən rəha netəm Isrel, məmə,
"Amaketon."
17 Kən namnun nagelo itəm in nampa
sepɨn, təməhtəg-rəkɨs-pən rəhan pesɨn əpəh e
nɨmagoagəp, kən əmun əpəh e Ikɨn Uhgɨn Tətatɨg
Ikɨn, nəwian asol kit tɨsɨ-pən əpəh e jea rəha kig
məmə, "!Tɨnol namnun!"
18 Kən əmun təmatɨpɨt, kəməto nagətən asol,
kən kaluəluə təmatɨperəh-atɨperəh, kən namig asol
təməloal e nəptən. Namig u, in iahgin iahgin,
kəsəplanən namig kit iahgin tol nəhlan nian kit.
19 Kən taon asol təməhap məsɨn kɨsɨl, kən taon
mɨn e kantri mɨn rafin kəmotɨsas motol nat tɨkə
elat. Uhgɨn, nɨkin təməht nolən rat mɨn rəha Papi-
lon Asol, kən tos-ipən panɨkɨn itəm tərioah e wain
e nemə̈ha rəhan, təmə̈kə̈ike kəm in məmə otənɨm
rafin agɨn.
20 Nəptən əlkələh mɨn rafin kəmahin rəkɨs ilat,
kotɨkə, ne nɨtot mɨn, kɨsəplan mɨnən kit.

---

* **16:13:** "Ien eiueiuə" u, in nat megəh itəm təməhap nɨsɨp mər, rəhnɨpat kəiu, itəm təməghat-in e Nol Əpən 13:11-18.

21 Ais u itəm tahmen e kəpiel asol koatɨsɨ-pən e
malnapuə, kəmotɨsas-pən e netəmim. Ais u, kitiəh
əm tahmen e fifte kilo, kən netəmim kəmotau-
iərmɨs-in Uhgɨn o nahl-ipa-mən ais itəm təmatɨsas-
pən elat, məto-inu nalpɨnən u in tərat tərat agɨn.

17

Pətan ionəhan tərat agɨn

1 Kən əmun, nagelo sepɨn mɨn u kit itəm
kəmoatəmɨk pesɨn ilat sepɨn, təmuwa mən-ipa kəm
io məmə, “Wa-tu, pəs ekəgətun kəm ik nalpɨnən
rəha pətan ionəhan* tərat agɨn, itəm tatəpələh-pən
e nəhau tepət.
2 Pətan əh, kig mɨn rəha nətueintən ilat kəmoatit,
kən netəmim rəha nətueintən ilat kəmoatənɨm
nɨmɨn wain, moatapɨs ilat min kən moatit.”
3 Kən nəsanənən rəha Narmɨn Rəha Uhgɨn təmol
kəm io, kən nagelo təmit-irəkɨs io ekian əpəh ikɨn
taruən-aruən ikɨn. Kən ikɨn əh, eməplan pətan un
tətasuə-pər e məntaa nat megəh asiə kit. Kəmətə-
pən nərɨg mɨn itəm tatən rat Uhgɨn, tɨrəfin nɨpətɨn,
kən rəhn-kapə təmɨsɨm ilat sepɨn, kənu rəhnɨpat
ten.
4 Pətan un, tatuwɨn e napən itəm tol nəguɨ-naris
ne tasiə, in təmol malə-malə e nɨpətɨn, tətoanin
noanat ne iarig, itəm kəmol e iaen u kol tatɨpɨt-ɨpɨt,
ne kəpiel itəm nəmtɨn tiəkɨs, ne nat kit təwɨr pɨk
u, perel.† Kən in tatos panɨkɨn kit e nelmɨn, itəm
kəmol e iaen u kol tatɨpɨt-ɨpɨt, kən tərioah e nat tərat
mɨn, itəm kotamkɨmɨk agɨn e nɨganəmtɨ Uhgɨn, kən
ilat un, noa nolən rat rəhan.

---

* **17:1:** Pətan ionəhan, nɨpətɨn pətan rəha suatɨp. † **17:4:** Perel u, in kəpiel wɨr əpəh e nɨki iarou.

5 Kən inəh e nɨpɨnəgɨn, kəməte-pən nərɨg kit əh-
ikɨn, itəm nɨpətɨn tatəhluaig u, tatən məmə,
TAON ƏsanəN NAHGIN TEPƏT U PAPILON.
IN ITɨ NɨPɨTAN IONəHAN MɨN RAFIN.
KəN IN NəUKəTɨ NOLəN NAT KOTAMKɨMɨK AGɨN MɨN.
6 Kən ekəplan məmə pətan u, in tɨnapɨs e nɨta
netəmim mɨn rəha Uhgɨn, nɨta netəm kəmotətul-
arəp o nən-iarəpən Iesu.
Nian eməplan, kən narmək təmiwɨg təmiwɨg.
7 Kən əmun nagelo təmən-ipa kəm io məmə,
“? Narməm tatiwɨg nulan o naka? Io ekuhapɨk
e nəghatən anion e pətan u ne nat megəh itəm
tətasuə-pər lan, itəm rəhn-kapə təmɨsɨm ilat sepɨn
kən rəhnɨpat ten.
8 Nat megəh itəm nəməplan, təmətatɨg, kən
təsatɨgən roiu, kən otəsuwəhən otər e nɨpəg asol
itəm teiuaiu agɨn, kən tɨnətaiu matuwɨn məmə
Uhgɨn otərəkɨn.
“Kən netəmim rəha netueintən itəm kəməsəteən
nərgɨlat e naoa rəha nəmegəhən, ilat, narmɨlat
otiwɨg pɨk nian okotəplan nat megəh u, məto-inu
aupən in təmatəmegəh, məto təsatɨgən roiu, məto
in otiet-arəpa mɨn.
9 “Etəmim otəkəike mos nenatɨgən o nɨtunən
nɨpətɨ nəghatən u. Rəhn-kapə nat megəh u, ilat
sepɨn, koatəpsen-pən nɨtot mɨn itəm pətan əh
tatəpələh-pər elat.‡
10 Koatəpsen-pən mɨn kig ilat sepɨn. Kig faif
ilat kɨnotiet rəkɨs, kitiəh tatəmegəh roiu, kən kit
mɨn təsuwamən əh. Məto nian tuwa, in otəkəike
mətatɨg o nian təkuəkɨr əm.

‡ **17:9:** Netəmim tepət nɨkilat təht məmə nat u tatəghat-in Rom, in kəmiləkɨn-pər e nɨtot ilat sepɨn.

11 Nat megəh u itəm təmətatɨg, kən roiu in
təsatɨgən, in mɨn in kig kit, itəm tatol nampa eit lan,
məto in mɨn in kig kit rəha kig mɨn u ilat sepɨn, kən
tɨnətaiu matuwɨn məmə Uhgɨn otərəkɨn.

12 “Rəhnɨpat ilat ten itəm nəməplan ilat,
koatəpsen-pən kig ilat ten, itəm ilat kəsotosən əh
nərəmərəən rəhalat. Məto ilat okəpanotos nepətən
məmə ilat kig mɨn, motərəmərə ilat nat megəh,
məto o nian təkuəkɨr əm.
13 Nətəlɨgən rəhalat kitiəh əm o nos-ipənən
rəhalat nəsanənən ne nepətən kəm nat megəh.
14 Ilat okotəluagɨn ilat Nətɨ Sipsip, məto Nətɨ Sip-
sip otol win elat, məto-inu Nətɨ Sipsip in Iərəmərə
rəha iərəmərə mɨn, ne Kig rəha kig mɨn. Kən in
otuwa ilat min netəm mɨn u, təmɨtəpun ilat, kən ilat
koatətul əskasɨk e rəhalat nahatətəən.”

15 Kən əmun, nagelo tən-ipa mɨn kəm io məmə,
“Nəhau mɨn u nəməplan, itəm pətan ionəhan
tatəpələh-pər lan, tatəpsen-pən netəmim nuwigɨlat
tol pɨsɨn pɨsɨn, nɨmanin netəmim, kantri mɨn, ne
nəghatən pɨsɨn pɨsɨn mɨn.
16 Nat megəh ne rəhnɨpat ilat ten itəm nəməplan,
ilat okotetəhau pətan ionəhan u. Kən ilat
okotərəkɨn in, motol nat ruən lan, taiu piəpiə.
Ilat okotun noanuwəhgɨn kən motan-ətɨp nɨpətɨn e
nɨgəm.
17 Okotol nəhlan, məto-inu Uhgɨn təmələhəu-
pən nat u e nɨkilat, məmə okotol nətəlɨgən
rəhan, kən mol nɨkilat kitiəh əm o nos-ipənən
rəhalat nəsanənən kəm nat megəh, məmə in
otərəmərə, mətoarus nəghatən rəha Uhgɨn tuwa
mol nɨpahrienən.

18 “Pətan əh natəplan, in taon nahgin tepət itəm
tatərəmərə e kig min rəha nətueintən.”

18

Papilon təməme

1 Uarisig e natimnat min u, eməplan nagelo kit
min təmisi-pər e neai. In tatos nepətən asol, kən
in tətasiəgəpin rafin nətueintən e rəhan nəhag-
əhagən.
2 Təməmərit əfəməh e nəwian kit itəm iahgin,
məmə,
“!Təməme! !Papilon Əsanən Nahgin Tepət təməme!
Iərmis min kinotuwa kətatig ikin.
In noanipirasig rəha narmin rat min.
In noanipirasig rəha mənig rat min, kəsonən,
itəm kotamkimik e niganəmti Uhgin.
3 Məto-inun kantri min rafin kinotapis e nimin
wain u, nitəpən nalmələn, moatit in.
Kig min rəha nətueintən kəmoatit min,
kən netəm koatol-salim-in natimnat min e
nətueintən,
rəhalat nautə nepət rəkis e rəhan nolən itəm
tətaumis o natimnat rəhan.”
4 Kən əmun eməto nəwian kit min e nego e neai
təmə,
“Otiet rəkis lan, rəhak netəmim,
məmə rəhan nolən rat otəsiləs pikənən itəmat,
kən itəmat onəsotosən rəhan kit nalpinən,
5 məto-inun in təmərgətain rəhan nolən rat tər
iuəhkir əm tatek neai,
mol Uhgin təsaluinən rəhan nolən rat min.
6 Otalpin nitai nat tahmen itəm in təmol kəm
rəham netəmim.
Otos-ipən rəhan nətouən mau kəiu.

Otiuw rəkɨs nɨmɨn wain itəm in tarɨp məskasɨk,
rəhan nəsanənən tepət maprəkɨs-in itəm un itəm in
təmatos-ipən kəm ilat.
7 Pətan un, təmatos-ipər atɨp in, matəto təwɨr e
nautə rəhan,
məto roiu əh, os-ipən nətouən rəhan e nahmməən ne
nasəkən,
məto-inu tatəghat ausit e nɨkin matən məmə, ‘Io
kwin kit. Ikɨn-u iatəpələh, matərəmərə.
Sənəmə io nəutahlɨmɨs. Okol esasəkən nian
kit.’
8 O nausitən u rəhan, rəhan nalpɨnən mɨn otɨləs in
o nian kitiəh əm.
In otatɨmɨs, matəto tərat, mətasək.
Kən in otatɨg e nian iəkɨs o nosən nagwənən,
kən nɨgəm otus in,
məto-inun Iərəmərə Uhgɨn un, nahgin tepət,
in tatos-ipən rəhan nalpɨnən.”
9 “Kən nian kig mɨn rəha nətueintən itəm
kəmoatit kən moatos kələh nautə mɨn rəhan,
kotəplan nəhaniəm e nɨgəm itəm tatus, kən ilat
okotasək, motəto tərat ron.
10 Rəhan nahmməən otol ilat kotəgɨn, kən motətul-
pən əm isəu moatən məmə,
‘!Kəsi! Kəsi o taon asol!
!Awe, Papilon, taon itəm təmatəsanən pɨk! Məto
roiu agɨn-əh huə, kəmau kitiəh əm lan, in
tɨnatos rəhan nalpɨnən!’
11 “Netəmim koatol-salɨm-in natɨmnat e
nətueintən, ilat mɨn okotasək motasək o pətan
u, məto-inu etəmim kit mɨn tɨkə o nosən nəmtɨn
rəhalat natɨmnat.

12 Suah kit mɨn otəsos-nəmtɨnən iaen u kol
tatɨpɨt-ɨpɨt, ne silpa, ne kəpiel wɨr mɨn ne perel*
rəhalat, kən suah kit otəsos-nəmtɨn mɨnən napən
wɨr u linen, ne napən u itəm tol nəguɨ-naris ne
napən wɨr u silik, ne napən u itəm tasiə tasiə, itəm
nəmtɨlat tiəkɨs agɨn. Etəmim otɨkə o nos-nəmtɨnən
nɨg pɨsɨn pɨsɨn mɨn itəm koatəpien wɨr, ne natɨmnat
mɨn itəm katol e nəluɨ eləfen, ne nɨg mɨn itəm
nəmtətin tiəkɨs agɨn, ne pɨrons,† ne iaen, ne kəpiel
wɨr kit u, mapɨl.
13 Etəmim otɨkə o nos-nəmtɨnən nat nəmiəwɨlat
tatəpien wɨr mɨn, inu sinamon, ne senta, ne insens,
ne frankinsens, ne fomat u mɨr. Netəmim otɨkə o
nos-nəmtɨnən wain ne oel ne flaoa ne wit rəhalat.
Kən etəmim otɨkə mɨn o nos-nəmtɨnən kau mɨn
ne sipsip ne hos ne kat, ne slef mɨn rəhalat, inu
netəmim.
14 "Kən netəm rəha nol-salɨm-inən natɨmnat mɨn,
ilat okotasək pɨk, nɨkilat tahmə. Ilat okotən məmə,
'Noa wək asol mɨn rəham itəm ik rəham nətəlɨgən
təmuwɨn pɨk lan, kən nəmatol, ilat kɨnotagɨm kapəs
ik. Rəham nautə mɨn ne malə-malə mɨn rəham
kɨnotagɨm, okol nəsos mɨnən ilat.'
15 Netəm koatol-salɨm-in natɨmnat mɨn rəhalat
kəm pətan u, moatos nautə asol mɨn lan, ilat
kotətul-pən isəu ron, motasiəp o rəhan nahmməən.
Ilat nɨkilat otahmə kən kotasək motasək əfəməh,
16 motəmə,
" '! Awe, kəsi! Taon əsanən itəm təmuwɨn e
natɨmnat wɨr mɨn u linen, itəm tol nəguɨ-
naris ne tasiə ne, kən matol malə-malə e
nɨpətɨn tətoanin noanat ne iarig, itəm kəmol

* **18:12:** Perel u, in kəpiel wɨr əpəh e nɨki iarou. † **18:12:** Pɨrons in iaen kit, məto rəhan kala tahmen e kol.

e iaen u kol tatɨpɨt-ɨpɨt, ne kəpiel mɨn nəmtɨn
tiəkɨs, ne nat wɨr mɨn u perel ne.

17 Məto roiu agɨn-əh huə, kəmau kitiəh əm lan,
kəmərəkɨn rafin nautə asol mɨn rəhan.'

"Kən əmun netəm koatɨləs nego mɨn rafin, netəm koataliwək e nego, ne kɨru mɨn rəha nego, ne netəmim rafin itəm koatos məni rəhalat o natɨgən e nərpɨ nɨtəhəi, ilat okotətul-pən isəu ron.

18 Nian kotəplan nəhaniəm lan tatuəp, kən ilat okotəmə, '!Kəsehmən taon kit təsanən tahmen e taon asol u!'

19 Kən ilat okotatip rəhalat-kapə e nɨmoulul, tatəpsen-pən məmə nɨkilat tɨtahmə, kən motasək pɨk məmə,

" '!Awe, kəsi! !Taon asol u itəm netəmim rafin itəm
koatos nego mɨn itəhəi ilat rəhalat nautə
təmepət e rəham natɨmnat!

Məto roiu agɨn-əh huə, kəmau kitiəh əm lam,
kəmərəkɨn agɨn ik.'

20 "!Məto itəmat e nego e neai, itəmat netəmim rəha
Uhgɨn, ne aposol mɨn ne ien mɨn,

itəmat nɨkitəmat təike magien,

məto-inu Uhgɨn təmətu rəkɨs neim otəmat mələhəu-
pən o pətan u!"

21 Kən əmun, nagelo əsanən kit təmɨləs kəpiel asol kit, matɨpin-pən e nahgin rafin əpəh itəhəi, kən məmə,

"Kəmərakin-pən nəhlan Papilon Əsanən Nahgin
Tepət əpəh itəhəi.

Kən okol in təsətul mɨnən.

22 Kən okol kəsəto mɨnən nəwiali hap‡ mɨn ne napuən mɨn, ne nəwiali nahlən nau ne təwi u ikɨn-u.
Etəmim rəha nalpəkau wɨrən e natɨmnat otɨkə ikɨn-u,
kən okɨsəto mɨnən natərkərɨkən rəha kəpiel mɨn itəm kotalkin wit katol flaoa lan.
23 Nəhag-əhagən rəha lait mɨn okol kəsotasiə mɨnən,
kən okol kəsəto mɨnən nəwia pətan ne iərman itəm kətioal nəniəkɨsən rəhalau e nian rəha marɨt,
məto-inu aupən, netəm koatol-salɨm-in natɨmnat rəham,
ilat koatol win e nətueintən rafin,
kən ik natagwən asim netəmim e kantri pɨsɨn pɨsɨn mɨn məmə kotuwa o rəham nərəmərəən, e nolə masig rəham.
24 "Taon asol u Papilon in təmos nalpɨnən
məto-inun kəmatiu nɨta ien mɨn ne netəmim mɨn rəha Uhgɨn ikɨn mɨn rafin e nətueintən.
Nɨpahrienən, nɨta netəmim rafin itəm kəmohamnu ilat,
in tətatɨg e taon asol u."

19

Netəmim ilɨs e nego e neai kəmotənwiwi Uhgɨn

1 Uarisɨg e nəghatən rəha nagelo əh, ekəto nəwiali nat kit tahmen e netəmim tepət tepət kotagət əfəməh əpəh e nego e neai, moatən məmə,
"!Pəs kotənwiwi Iərəmərə!
!In Uhgɨn u, təmosmegəh kitat!

‡ **18:22:** Hap un, nat katoh lan o nanən napuən, tahmen e kitar.

Nepətən əhag-əhag ne nəsanənən in rəhan pɨsɨn əm,
2 məto-inu nakilən rəhan in tətuatɨp pahrien.
Rəhan nəghatən tɨnuəh rəkɨs pətan ionəhan u, itəm təmit əpnapɨn netəmim,
kən tɨnətalpɨn nɨta rəhan iolwək mɨn.”
3 Kən kəmotagət əfəməh mɨn motəmə,
“! Pəs kotənwiwi Iərəmərə Uhgɨn! Nəhaniəm e nɨgəm itəm tatus pətan u, tatər tatər namnun tɨkə.”
4 Netəm-iasol itəm kəmotəwiətən mɨn ilat tuentefo, ne nat koatəmegəh ilat kuwɨt, kəmotɨsin nulɨlat kəm Uhgɨn. Ilat kəmoteiuaiu, nɨpɨnəgɨlat taru nɨsɨp, motəfak kəm in, itəm tatəpələh-pər e rəhan jea, matərəmərə. Kən ilat motəmə,
“!Əwəh! !Pəs Kotənwiwi Iərəmərə!”

Marit rəha Nətɨ Sipsip

5 Kən əmun, nəwian kit təmɨsɨ-pən əpəh e jea rəha kig, matən məmə,
“!Otənwiwi Uhgɨn rəhatat!
!Itəmat rəhan iolwək mɨn rafin, otənwiwi in!
!Itəmat u, noatɨsiai-in, moatəgin Uhgɨn, otənwiwi in!
! Nat əpnapɨn okəmə itəmat noatos nepətən asol mɨn, o netəm əpnapɨn əm, məto otənwiwi Uhgɨn!”
6 Kən əmun eməto nəwia nat kit tahmen e netəmim tepət koatagət, kən mahmen mɨn e nɨtəhəi tatem nonahluəluə, ne kaluəluə tɨtatɨperəhatɨperəh motəmə,
“!Pəs kotənwiwi Iərəmərə!
Məto-inun Iərəmərə Uhgɨn rəhatat, Nahgin Tepət Pɨk Agɨn, in tɨnatərəmərə.

7 Pəs nɨkitat tərioah e nagienən,
kən motən nɨpahrienən e rəhan nepətən,
məto-inu tɨnuwa e nian ətuatɨp rəha marɨt rəha
Nətɨ Sipsip.
Kən rəhan pətan tatətul matɨp matəsahgin əm.
8 Kən Uhgɨn təmos-ipən napən wɨr kəm in, məmə
otuwɨn lan.
Napən wɨr u linen, tatɨpɨt-ɨpɨt, məruən.”
(Napən wɨr u linen, tatəpsen-pən nolən ətuatɨp
rəha netəmim rəha Uhgɨn.)
9 Kənu nagelo u, tən-ipa kəm io məmə, “Əte rəkɨs
natɨmnat mɨn u. ‘Netəm mɨn un itəm kəmaun-in
ilat məmə okotuwɨn e nagwənən rəha marɨt rəha
Nətɨ Sipsip, ilat okotatɨg e nəwɨrən pahrien.’ ” Kən
matɨg mən mɨn məmə,
“Nəghatən mɨn u, ilat nəghatən pahrien rəha
Uhgɨn.”
10 Təmən nəhlan, kən emɨsin nulɨk e nelkɨn,
meiuaiu, nɨpɨnəgək taru nɨsɨp, məmə ekəfak kəm
in. Məto in tən-ipa kəm io məmə, “!Əsəfakən kəm
io! Kilau min ik iolwək mil əm, kitat piam mɨn itəm
ilat kotətul əskasɨk o nən-iarəpən namnusən təwɨr
rəha Iesu. Əfak kəm Uhgɨn əm, məto-inu nətul-
arəpən rəha Iesu, in nəukətɨn nəghatən mɨn rəha
ien mɨn.”

Etəm təmasuə-pər e hos kəruən

11 Kən əmun ekəplan nego e neai təmerəh, kən
məplan hos kəruən kit. Etəm tətasuə-pər lan,
nərgɨn un, “Etəm Kɨtun Nahatətə Əskasɨkən Lan,
kən in Nɨpahrienən.” In tatəmou, kən matos-ipən
nalpɨnən kəm netəmim e nolən itəm tətuatɨp əm.
12 Nɨganəmtɨn tahmen e nəmnamɨn nɨgəm, kən
kəməfauin-pən hat tepət tepət e rəhn-kapə, hat mɨn

u, ilat hat mɨn rəha kig asol agɨn. Kəməte-pən nərgɨn kit lan, məto suah kit təsɨtunən nərgɨn əh, in pɨsɨn əm tɨtun.

13 In tatuwɨn e napən kit itəm kəmeer e nɨta,* kən nərgɨn un, Nəghatən Rəha Uhgɨn.†

14 Kən mopael mɨn rəha nego e neai koatuarisɨgin. Ilat rafin koatəpələh-pər e hos kəruən mɨn, kən moatuwɨn e napən wɨr u, linen, təruən məwɨr.

15 Suah un, rəhan kit əh-ikɨn naip itəm tatɨsɨ-pən e nɨpəgnoan.‡ Kən in otətamnu netəmim e kantri mɨn e naip əh. "In otərəmərə elat, kən nəmtətin rəha nepətən u, in nəlnal itəm kəmol e iaen."§ In otol təskasɨk agɨn kəm ilat, tahmen əm mə katol e noa kɨrep mɨn itəm netəmim kəmoteguarɨneguarɨn məmə nahuin otaiəh kən kol wain lan. Nolən əh inəh, Uhgɨn Nahgin Tepət Pɨk Agɨn tatolarəp rəhan nemə̇ha pɨk.

16 Kəməte-pən nərgɨn e rəhan napən, ne nuwaan, məmə,

KIG RƏHA KIG MɨN // NE IƏRƏMƏRƏ RƏHA IƏRƏMƏRƏ MɨN*

17 Kən əmun ekətag-pən məplan nagelo kit tatətul-pən e mɨtgar, in tətasək əfəmə̇h matənipən kəm mənɨg mɨn itəm koatiwɨg əpəh e magoagəp, məmə, "Otuwa, motargətain itəmat mɨn o nagwənən asol rəha Uhgɨn,

18 məmə itəmat onəkoton noanuwəhgɨ kig mɨn, ne netəm-iasol rəha mopael mɨn, ne netəm nahgilat tepət, ne hos mɨn, ne netəm koatasuə-pər elat, ne noanuwəhgɨ netəmim rafin, netəm sənəmə slef,

---

* **19:13:** Aes 63:1-6 † **19:13:** Jon 1:1,14 ‡ **19:15:** Aes 49:2; Hip 4:12; Nol Əpən 1:16; 2:12 § **19:15:** Sam 2:9 * **19:16:** 1 Tim 6:15; Nol Əpən 17:14

ne slef mɨn, netəm koatos nepətən asol mɨn, ne
netəm əpnapɨn əm.”
19 Kən əmun, ekatɨg məplan mɨn nat megəh əpələ
in, ne kig mɨn rəha nətueintən ne rəhalat mopael
mɨn. Ilat kəmotargətain ilat mɨn məmə okotəluagɨn
ilat etəm tɨtasuə e hos kəruən, ne rəhan mopael
mɨn.
20 Məto kəmotaskəlɨm nat megəh əh, ne ien
eiuə-eiuə itəm təmatol nəmtətin pɨspɨs mɨn nian
təmətatɨg ilau nat megəh. In təmatol nəmtətin mɨn
əh, o neiuə-inən netəm mɨn u itəm koatos mak
rəha nat megəh, kən motəfak kəm narmɨn itəm
kəmasgəwɨn e nɨg. Kəmotərakin-pən ilau kərən
katuəmegəh əm, əpəh e nɨpəgnoa nəmnamɨn nɨgəm
asol itəm təgəpan matuəp matəpien.
21 Etəm tɨtatasuə e hos kəruən, təmohamnu kig
mɨn ne mopael mɨn rafin e naip rəha nəluagɨnən
itəm tatɨsɨ-pən e nɨpəgnoan kən mənɨg mɨn rafin
kəmoton nɨpətɨlat, moton, nərpɨlat tasis wɨr.

20

Kristo təmuwa mol Kig kən mərəmərə e netəmim mətoarus-pən nup wan-taosen

1 Kən əmun, eməplan nagelo kit tatɨsɨ-pər e nego e
neai, tatos ki rəha nɨpəg asol itəm teiuaiu agɨn,* ne
sen asol kit.
2 Kən in təmaskəlɨm ialkita asol u, sɨnek nuwəh
ilouin aupən, in Iərmɨs, o Setan, kən məlis ətain o
nup wan-taosen.
3 Təmərakin-pən in e nɨpəg asol itəm teiuaiu agɨn,
kən mahtosɨg-in tiəkɨs, məmə in otəseiuə-in mɨnən

* **20:1:** Nol Əpən 1:18

netəmim rəha kantri mɨn mətoarus-pən nup wan-taosen tol namnun. Nup wan-taosen otol namnun un, okəike kerəh mɨn lan o nian əkuəkɨr mɨn əm.
4 Kən əmun, eməplan jea rəha kig mɨn neen, kən netəmim itəm koatəpələh-pər elat. Uhgɨn təmos-ipən nepətən kəm ilat məmə ilat okotakil netəmim. Kən ekəplan mɨn netəmim itəm kəmətatɨp nentoulat məto-inu kəmotətul-arəp o nən-iarəpən namnusən təwɨr rəha Iesu ne nəghatən rəha Uhgɨn. Ilat kəməsotəfakən kəm nat megəh ne narmɨn itəm kəmasgəwɨn e nɨg, kən məsotosən rəhan mak e nɨpɨnəgɨlat ne nelmɨlat. Kən roiu ilat kəmotəmegəh mɨn, kən motərəmərə ilat Kristo o nup wan-taosen.
5 Nat əh, in naiir-pa-mɨnən e nɨmɨsən itəm otaupən. Məto netəm mɨn u neen mɨn itəm kəmotɨmɨs rəkɨs, ilat kəmotos mak rəha nat megəh ilouin, kəməsotəmegəh mɨnən mətoarus nup wan-taosen tol namnun.
6 Netəm mɨn un, itəm kəmaupən kos ilat e naiir-pa-mɨnən e nɨmɨsən, ilat okotatɨg e nəwɨrən pahrien, məto-inu ilat netəm asim mɨn rəha Uhgɨn. Ilat okəsotuwɨnən e noanəmnamɨn nɨgəm asol, məto ilat okotuwa motol pris mɨn rəha Uhgɨn ne rəha Kristo, kən ilat okotərəmərə ilat min e nup wan-taosen.

Uhgɨn təmol nalpɨnən kəm Setan

7 Nian nup wan-taosen tɨnol namnun, okahl-iarəp mɨn Setan e nɨpəg asol.
8 Kən in otuwɨn əpəh o netəmim e kona kuwɨt rəha nətueintən, itəm katən məmə Kok ne Makok,† məmə oteiuə-in ilat, kən mos rafin ilat margətain

† **20:8:** Esik 38:2,9,15

ilat o nəluagɨnən. Ilat rafin otepət otepət, nampa
rəhalat in tahmen e nɨməkləkɨl əpəh e nɨkalɨ itəhəi.
9 Ilat kəmotaliwək motuwɨn isəu isəu mɨn
motɨrəfin nətueintən. Kən ilat kəmotətul kɨtəlau-in
ikɨn netəmim rəha Uhgɨn okotatɨg ikɨn, ne taon
asol u itəm Uhgɨn tolkeike pɨk.‡ Məto nɨgəm kit
təmɨsɨ-pər e nego e neai, muwa mus ilat.
10 Kən kəmərakin-pən Iərmɨs itəm təmatos-
ipən os-ipən kəm ilat, kəmərakin-pən əpəh e
noanəmnamɨn nɨgəm asol itəm tatəpien. Ikɨn
əh, kəmərakin-pən rəkɨs nat megəh ne ien eiueiuə.
Iləhal okətəhaləto nahmməən lilɨn e nərauiəgən ne
lapɨn, namnun tɨkə.

Namnun nakilən

11 Kən əmun ekəplan mɨn jea asol kit, təruən.
Kən kig tatəpələh-pər lan. Nətueintən ne neai
kəmuagɨm o nɨganəmtɨn, miakə agɨn.
12 Kən əmun ekəplan netəm kəmotɨmɨs, netəm
koatos nepətən asol, ne netəm əpnapɨn əm. Ilat
rafin kotətul aupən e jea rəha kig u, kən kameg
naoa mɨn.§ Kən kameg mɨn naoa kit, inu naoa
rəha nəmegəhən. Okehm nakilən rəha netəm
kəmotɨmɨs e naoa mɨn u, kən kɨnatakil ilat kitiəh
kitiəh o nat ilat kəmotol.
13 Nərpɨ nɨtəhəi təməhlman netəm kəmotɨmɨs
itəhəi, kən Nɨmɨsən ne Noanpən kəmuəhlman mɨn
ilat, ilat kɨnotiet rəkɨs elau, kən kɨnatakil ilat kitiəh
kitiəh o nat ilat kəmotol.

---

‡ **20:9:** "Taon u, itəm Uhgɨn tolkeike pɨk," in tatəghat-in Jerusalem.

§ **20:12:** Natɨmnat rafin itəm netəmim kəmotol, kəməte rəkɨs e naoa mɨn u.

14 Kən kəmiləs Nimisən ne Noanpən, kərakin-pən
ilau e noanəmnamin nigəm asol. Noanəmnamin
nigəm asol u, in nimisən mau kəiu.
15 Okəmə kəsehmən nərgi suah kit e naoa rəha
nəmegəhən, kən okərakin-pən in e noanəmnamin
nigəm asol.

21

Jerusalem wi

1 Kən əmun eməplan neai wi ne nətueintən wi,
məto-inu neai oas ne nətueintən oas kiniakə. Kən
nitəhəi təmikə min.
2 Kən əmun ekəplan taon asim rəha Uhgin, inun
Jerusalem wi, tatisi-pər o Uhgin e nego e neai
mateiuaiu-pa. Kəmol malə-malə lan tahmen e
pətan itəm kəmol malə-malə kəm in məmə otuwin
mehm rəhan iərman mioal marit.
3 Kən əmun ekəto nəwian asol kit təmisi-pən əpəh
e jea rəha kig matən məmə, "!Əplan-tu! Roiu əh,
Uhgin tinol latuənu rəhan ilat netəmim. In otətatig
ilat min, kən ilat okotuwa rəhan min netəmim.
Kən Uhgin ətuatip in otətatig olat, kən in rəhalat
Uhgin.
4 In otafəl rəkis rafin nahui nəmtilat. Nimisən
ne nasəkən ne nahməən min okotikə. Natimnat
nuwəh min u, ilat kinotuwin rəkis, okol kəsotuwa
minən."
5 Kig itəm tatəpələh-pər e rəhan jea, təmə,
"Iatəuhlin natimnat min rafin kotuwa motuwiwi."
Kən məmə, "Əte rəkis natimnat min u, məto-
inu nəghatən min u, kitun nagileən elat məmə
nipahrienən."

6 Kən matɨg mən-ipa mɨn kəm io məmə, “Kɨnol
namnun natɨmnat rafin. Io Nəukətɨn ne Namnun.*
Io nətuounən, kən io iatol namnun lan. Netəmim
itəm koatoaoa, io ekos-ipən nəhau kəm ilat, itəm
okotənɨm məsotos-nəmtɨnən. Kən inun, nəmtɨ
nəhau itəm tatər matos-ipən nəmegəhən lilɨn.†
7 Etəmim itəm otatətul-iəkɨs mol win e
nəluagɨnən rəhan, io ekos-ipən natɨmnat itəm
emən-iəkɨs rəkɨs kəm in. Io ekuwa rəhan Uhgɨn,
kən in otuwa nətɨk.
8 Məto netəm koatəgin itəm, məsotətul əskasɨkən
e rəhalat nahatətəən, ilat kotamkɨmɨk, kən moa-
tohamnu itəm, koatit anion əm ilat mɨn, moatol
klefa, moatəmɨk nərɨk, motəfak kəm narmɨ nat
mɨn, ne ieiueiuə mɨn rafin, iməlat ətuatɨp un in
noanəmnamɨn nɨgəm asol, tatəpien ikɨn. Nat u, in
nampa tu nɨmɨsən.”
9 Kən əmun, nagelo aupən u kit tatəghat kəm io.
In nagelo sepɨn mɨn u kit itəm kəmoatəmɨk pesɨn
ilat sepɨn itəm kotərioah e namnu nalpɨnən ilat
sepɨn itəm Uhgɨn otol kəm netəmim. In təmuwa
mən-ipa kəm io məmə, “Wa-tu, pəs iakəgətun pətan
rəha Nətɨ Sipsip kəm ik, itəm okioal marɨt ilau
min.”
10 Kən nəsanənən rəha Narmɨn Rəha Uhgɨn təmol
kəm io, əmun nagelo tit-irəkɨs io ekian əpəh e nɨtot
asol kit, nɨtot un, in ilɨs u ilɨs. Kən in təgətun kəm io
Taon Asim rəha Uhgɨn u, Jerusalem wi, itəm təmɨsɨ-
pər o Uhgɨn əpəh ilɨs e nego e neai.

---

* **21:6:** Nəghatən ətuatɨp u rəha Iesu, “Io un, Alfa ne Omeka.” Alfa un, in leta tatətul aupən e alfabet rəha nəghatən Kris, kən Omeka un, in leta itəm tatol namnun lan, tahmen e A ne Z e Inglis. † **21:6:** Aes 55:1-2; Jon 4:10; 6:35; 7:37-39

11 In təhag-əhag e nepətən rəha Uhgɨn. Tatɨpɨt-ɨpɨt tahmen e kəpiel wɨr kit u tiaspa, itəm talien mə kɨlas.
12 Rəhan fenɨs təfəməh mər ilɨs, mɨtəlau e taon, ket lan ilat tuelef. Nagelo mɨn tuelef koatətul o ket mɨn u. Kəməte-pən nərgɨ noanol rəha nenətɨ Isrel ilat tuelef e ket mɨn u.
13 Kən kəməte-pən nərgɨləhal kɨsɨl e nɨkalɨn pah ikɨn, kɨsɨl mɨn e nɨkalɨn pəhap ikɨn, kɨsɨl e nɨkalɨn pis ikɨn, kən kɨsɨl e nɨkalɨn par ikɨn.
14 Nəukətɨ fenɨs e taon u kəmotətul-pər e kəpiel asol ilat tuelef. Kənu kəməte-rəkɨs-pən nərgɨ tuelef aposol rəha Nətɨ Sipsip e kəpiel mɨn u.

15 Nagelo itəm tatəghat kəm io, in tatos nat kit kəmol e iaen u kol tatɨpɨt-ɨpɨt, o nosən mak rəha taon əh, ne ket mɨn ne fenɨs rəhan.
16 Taon u, kona lan kuwɨt. Mak rəha nɨkalɨn mɨn rafin kotahmen-ahmen əm. Taon əh kaifəməh, kən mak rəha nɨkalɨn mɨn rafin ne nəfəməhən rəhan ilat rafin tu taosen tu-hanrɨt-tuente kilomita.
17 Fenɨs u, tɨpɨk-ɨpɨk, mak rəhan tahmen e sɨkɨste-faef mita. Nagelo əh, təmos mak lan e nolən rəha netəmim, itəm ilat koatos mak mihin e nat.
18 Fenɨs u, kəmol e kəpiel wɨr u tiaspa, kən kəmol taon e iaen u kol tatɨpɨt-ɨpɨt, in əm in əm. Kən kol u in təwɨr, in talien mə kɨlas.
19 Kəpiel mɨn itəm kəmiləkɨn nəukətɨ fenɨs lan, kəmol malə-malə elat e kəpiel wɨr mɨn. Kəmotaupən motəlɨn-pən kəpiel wɨr mɨn u tiaspa, kən nampa tu lan, kəmotəlɨn-pən kəpiel wɨr mɨn u safaia, kən nampa tri lan, kəmotəlɨn-pən kəpiel wɨr mɨn u akat, kən nampa fo lan, kəmotəlɨn-pən kəpiel wɨr mɨn u emeral.

20 Nampa faif lan, kəmotəlɨn-pən kəpiel wɨr u onikis, kən nampa sikis lan, kəmotəlɨn-pən kəpiel wɨr u kanilian, kən nampa sepɨn lan, kəmotəlɨn-pən kəpiel wɨr u krisolait, kən nampa eit lan, kəmotəlɨn-pən kəpiel wɨr u malakait, nampa nain lan, kəmotəlɨn-pən kəpiel wɨr u topas. Kən nampa ten lan, kəmotəlɨn-pən kəpiel wɨr u kalsetoni, kən nampa lepɨn lan, kəmotolɨn-pən kəpiel wɨr u takuoes, kən nampa tuelef lan, kəmotəlɨn-pən kəpiel wɨr u ametis.

21 Ket asol mɨn u rəha fenɨs, kəmol e tuelef perel. Kəmol ket kitiəh kitieh e perel‡ kitiəh kitiəh. Kən suatɨp mɨn əpəh imə e taon u, kəmol e iaen u kol tatɨpɨt-ɨpɨt in əm in əm, talien wɨr, tahmen e kɨlas.

22 Ikɨn əh, eməsəplanən nimə kit okatəfak ikɨn kəm Uhgɨn, məto-inu Uhgɨn əm, itəm Nahgin Tepət Pɨk Agɨn, ne Nətɨ Sipsip, ilau nimə rəha nəfakən.

23 Kən ikɨn əh, nɨkitəm təsuwəhən mɨtgar ne məwɨg, məto-inu nepətən əhag-əhag rəha Uhgɨn in tətasiəgəpɨn rafin taon u, kənu Nətɨ Sipsip un, in lait rəhan.§

24 Kən kantri mɨn e nətueintən okotaliwək e nəhag-əhagən rəhan, kən iərəmərə mɨn rəha nətueintən okotuwa, kən motos rəhalat nautə wɨr mɨn, motuwa e nɨsiaiiən motələhəu e taon u.

25 Kɨsahtosɨg-inən rəhan ket mɨn nian kit, məto-inu nian lapɨn tɨkə ikɨn əh.

26 Netəmim e kantri pɨsɨn pɨsɨn mɨn e nətueintən, okotos nautə wɨr mɨn rəhalat, ilat okotəmɨk motuwa o nɨsiaiiən, motələhəu e taon u.

27 Məto natɨmnat mɨn itəm kotamkɨmɨk e nɨganəmtɨ Uhgɨn, ne netəmim itəm koatol nat

‡ **21:21:** Perel u, in kəpiel wɨr əpəh e nɨki iarou. § **21:23:** Aes 60:19

itəm tol naulisən, ne netəm koateiuə, netəm min u okol ilat kəsotuwinən imə e taon asol u. Netəm min əm un itəm kəməte-rəkis-pən nərgilat e naoa rəha nəmegəhən itəm Nəti Sipsip tatos, ilat əm un kotitun nuwinən imə.

22

Nəhau megəh

1 Kən nian nagelo təməgətun rəkis taon wi kəm io, kən təməgətun min nəhau megəh kəm io itəm tətaiu. In talien talien tahmen e kilas. Tatisi-pən əpəh e jea rəha Uhgin ne Nəti Sipsip,
2 maiu matuwin matiləs nəlugi suatip asol rəha taon u. Nig rəha nəmegəhən tatətul u e nikal-kali nəhau u, in tatoe mau tuelef e nup min rafin, e məwig min rafin. Kən netəmim e kantri min rafin koatol nimalin o nol-wirən nimisən.
3 Nat tikə agin ikin əh itəm təike mos nalpinən rəha Uhgin. Kən jea rəha Uhgin ne Nəti Sipsip in əh-ikin əh, katuərəmərə ikin. Kən rəhan iolwək min okotəfak kəm in.
4 Ilat okotəplan niganəmtin,* kən okəte-pən nərgin e nipinəgilat.
5 Nian lapin otikə. Nikilat otəsəhtən lait kit o nasiepənən lan, kən nikilat otəsəhtən min nəhag-əhagən rəha mitgar, məto-inu Iərəmərə Uhgin in lait rəhalat. Ilat okotərəmərə lilin, namnun tikə.
6 Kən nagelo tən-ipa kəm io məmə, "Nəghatən min u inu, kitun nagileən elat məmə nipahrienən. Iərəmərə Uhgin təmən-ipən kəm rəhan ien min aupən natimnat min itəm okəpanotuwa, kən in təmahl-ipən rəhan nagelo məmə otəgətun kəm

* **22:4:** Mat 5:8; 2 Kor 4:6

rəhan iolwək mɨn natɨmnat mɨn itəm otəsuwəhən
təike muwa.”

7 Kən əmun, Iesu tən-ipa kəm io məmə, “!Otətəlɨg-
tu! !Otəsuwəhən ekiet-arəpɨnə! Netəm mɨn u itəm
kəmotaskəlɨm nəghatən itəm Uhgɨn təmən-iarəp
aupən e naoa u, ilat okotatɨg e nəwɨrən pahrien.”

8 Io Jon, io u eməto kən məplan natɨmnat mɨn u.
Kən nian eməto kən məplan rəkɨs ilat, kən emɨsin
nulɨk e nelkɨ nagelo itəm təmit io muwɨn məgətun
ilat kəm io. Kən emeiuaiu, nɨpɨnəgək taru nɨsɨp,
məmə ekəfak kəm in.
9 Məto in tən-ipa kəm io məmə, “!Əsəfakən kəm
io! Kilau min ik u iolwək mil əm rəha Uhgɨn,
kitat piam mɨn u ien mɨn, ne netəm mɨn u itəm
kotaskəlɨm nəghatən mɨn e naoa u. !Əfak əm kəm
Uhgɨn!”
10 Kən in təmən-ipa kəm io məmə, “Suwaan
ətainən nat kit e naoa u məmə otaskəlɨm tiəkɨs,
məto-inu natɨmnat mɨn u, otəsuwəhən, kotiet-
arəpa.
11 Netəm koatol nəratən, pəs ilat kotəkəike moa-
tol nəratən. Netəm rəhalat nətəlɨgən tamkɨmɨk, pəs
ilat kotəkəike e nətəlɨgən tamkɨmɨk rəhalat. Məto
netəm wɨr, pəs ilat kotəkəike e nolən ətuatɨp. Kən
pəs netəm asim rəha Uhgɨn, okotətuatɨp nian rafin,
motəkəike e nasimən rəhalat.”

12 Kən Iesu tatɨg mən mɨn kəm io, “! Əplan-tu!
! Otəsuwəhən ekɨmnə! Kən iatos rəhak nətouən
wɨr kən ekos-ipən kəm netəmim rafin u, tətəu-pən
natɨmnat mɨn itəm ilat kəmotol.

13 Io Nəukətɨn ne Namnun.† Io emaupən matɨg,
kən io oekol namnun agɨn. Io nətuounən, kən io
iatol namnun lan.
14 Netəm itəm kotaikuas e rəhalat napən təruən,
ilat okotatɨg e nəwɨrən pahrien, məmə inu,
okegəhan-in nepətən kəm ilat məmə kotun noa
nɨg rəha nəmegəhən, kən motuwɨn-pən e ket mɨn
rəha taon u.
15 Məto netəmim neen mɨn əh-ikɨn itəm okol
kəsotuwamən imə. Ilat u, netəm kotamkɨmɨk, ne
netəm mɨn un itəm koatol klefa ne moatəmɨk nərɨk,
ne koatit anion ilat mɨn, ne moatohamnu itəm,
moatəfak kəm narmɨ nat mɨn, ne netəm rafin itəm
kotolkeike neiueiuəən.
16 "Io Iesu, emahl-ipɨnə rəhak nagelo məmə otən-
iarəpɨnə natɨmnat mɨn u kəm niməfak mɨn. Io u,
Nəukətɨ Tefɨt, məto Noanol mɨn rəhan. Io ekahmen
e məhau u fetukai itəm tətasiə wɨr."
17 Narmɨn Rəha Uhgɨn ilau Pətan rəha Nətɨ Sipsip
katuən mə, "!Wa!" Kən pəs netəm mɨn u kotəto, ilat
mɨn kotən mə "!Wa!" Etəmim pah itəm tatoaoa, pəs
in tuwa. Kən etəmim pah itəm in tolkeike, pəs in
otənɨm nəhau megəh kɨsos-nəmtɨnən.‡
18 Io Jon, iatəghat əskasɨk matən-ipən kəm
netəmim itəm kəmotəto nəghatən rəha Uhgɨn
itəm tətatɨg e naoa u. Okəmə etəmim kit tətu-pən
atɨp nəghatən kit rəhan e naoa u, Uhgɨn otos-ipən
nalpɨnən mɨn u naoa u tatəghat-in kən mɨlpɨn-pən
e nalpɨnən rəha etəmim u.

---

† **22:13:** Nəghatən ətuatɨp u rəha Iesu, "Io un, Alfa ne Omeka." Alfa un, in leta tatətul aupən e alfabet rəha nəghatən Kris, kən Omeka un, in leta itəm tatol namnun lan, tahmen e A ne Z e Inglis.
‡ **22:17:** Aes 55:1; Jon 7:37

19 Okəmə etəmim kit tos-irəkɨs nəghatən neen e
naoa u, Uhgɨn otos-irəkɨs nəwɨrən mɨn itəm naoa
u in tatəghat-in məmə rəha suah u. Inun, noa nɨg
rəha nəmegəhən, kən məsegəhan-inən məmə otatɨg
e taon asim əh.
20 Etəmim itəm tatən-iarəp natɨmnat mɨn u, təmə,
“Əwəh, otəsuwəhən ekɨmnə.” ! Əwəh! Wa-ta
Iərəmərə Iesu.
21 Pəs Uhgɨn tawte-in nəwɨrən rəha Iərəmərə Iesu
tuwɨn kəm netəmim rəhan. Pəs otol nəhlan. Əwəh.

North Tanna New Testament

The New Testament in the North Tanna Language of Vanuatu

Le Nouveau Testament dans la langue du Nord Tanna de Vanuatu

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: North Tanna

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
46e9a2b5-26b8-5301-a079-623f3a20ef8b